

"Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həlli Rusiyasız mümkün deyil" - Avrokomissar Günter Ottinger

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 2-3 iyun 2018-ci il Şənbə № 119 (7008) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Rusiyadan Əli Kərimliyə gələn pullar - ilginç faktlar

AXCP sədrini həbsə götürəcək detallar ortaya çıxdı

yazısı səh.4-də

Cümhuriyyətin 100 illiyinə həsr olunan kitabların təqdimatı keçirildi

yazısı səh.3-də

Gömrük Komitəsindən yenilik - sahibkarlara SMS göndəriləcək

yazısı səh.5-də

"Türkiyədə müxalifət qələbənin qoxusunu hiss edir" - Qərb nəşrindən iddia

yazısı səh.7-də

Erməni lobbisinin ABŞ-Azərbaycan münasibətlərini korlamaq cəhdi

yazısı səh.5-də

Elçibəylə bağlı xüsusi konfrans keçiriləcək

yazısı səh.4-də

Putinin "Cənub Qaz Dəhlizi"ni dəstəkləməsinin sirri

yazısı səh.6-də

Trampı hakimiyyətə Putinin gətirdiyi iddiası puç olur

yazısı səh.9-də

"Sumqayıt və Şıx çimərliklərindən istifadə etmək məqsədəuyğun deyil" - nazirlik

yazısı səh.2-də

Ramazan ayının 17-ci günü

İftar 20. 21. İmsak 03.23-dək (QMi)

17-ci günün duası: "İlahi, bu gün məni yaxşı əməllərə yönəlt! Belə bir gündə mənim bütün arzu və ehtiyaclarımı ödə! Ey, izahlara ehtiyacı olmayan Allah! Ey, hamının qəlbində olanları bilən, salamın olsun Məhəmməd (s) və onun pak Əhli-beytinə (ə)!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".
ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

Ağ Evin ikili standart siyasəti: Vaşinqton "kartını" acır

ABŞ-DAN ERMƏNİSTANA BÖYÜK MALİYYƏ VƏDİ - KRİTİK GƏLİŞMƏ

Rusiyaya sanksiyalar tətbiq edən Amerika Azərbaycan ərazilərini işğal edən digər işğalçıya böyük paralar vəd edir; İrəvandakı ABŞ səfirinin yerli rəhbərliklə tez-tez təmasa girməsinin sirri; Rusiyanın reaksiyası sərt ola bilər, çünki...

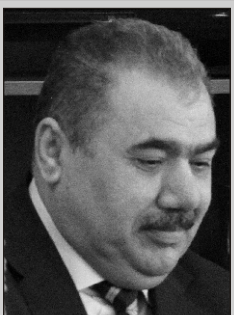

yazısı səh.8-də

Bakıdakı dəhşətli qətlin təfərrüatları - "Qadın qan içində sürünürdü"...

19 yaşlı gəncin nişanlısını və onun anasını güllələməsinin səbəbləri...

yazısı səh.12-də

"Arif Alışanovun adamları 60-70 heyvanımı həyatımdan aparıb" - müttəhim

yazısı səh.13-də

Ramiz Yediyarov

Gədəbəyin icra başçısı işdən çıxarıldı - sahibkarları incidirdi

yazısı səh.2-də

Azay Quliyev: "Digər Avropa ölkələrində də Xocalı abidələri ucaldılacaq"

yazısı səh.3-də

Prezident İmişlidə yol tikintisinə 5,8 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev İmişli rayonunun İmişli-Yalavac-Rəsullu-Göbəkta-Şahverdili-Bəhrəmtəpə-Qaragüvəndikli avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, iyirmi altı min nəfər əhalinin yaşadığı 7 yaşayış məntəqəsini birləşdirən İmişli-Yalavac-Rəsullu-Göbəkta-Şahverdili-Bəhrəmtəpə-Qaragüvəndikli avtomobil yolunun tikintisi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 5,8 milyon (beş milyon səkkiz yüz min) manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

QHT Şurası ikinci qrant müsabiqəsinin yekunlarını açıqladı

Yunun 1-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının növbəti iclası keçirilib. Musavat.com xəbər verir ki, Şura sədrinin müavini Vüsal Quliyev iclası açaraq gündəliyə təklif olunan Şuranın Apelyasiya Komissiyasının (AK) iclasının nəticələrinə baxılması, 2018-ci il ikinci qrant müsabiqəsinin yekunları və Şuranın 2018-ci il birinci rübdəki fəaliyyəti barədə məsələni elan edib. Gündəlik yekunlarla təsdiq olunub.

V.Quliyev Şuranın qrant müsabiqəsi mövzularının hər zamankı kimi cənab Prezident İlham Əliyevin müəyyən etdiyi dövlət siyasətinin prioritetlərinə, ictimai aktualıq kəsb edən məsələlərə uyğun olaraq tərtib olunduğunu deyib. Sədr müavini dövlət başçısının İrəvan xanlığı, Zəngəzur, Göyçə mahalları kimi tarixi torpaqlarımıza qayıtmağımızın siyasi və strateji hədəfimiz olması ilə bağlı bildirdiyi fikirlərini əsas götürərək 2018-ci il ikinci qrant müsabiqəsinin 9 mövzusunda 5-nin bu istiqamətə həsr olunduğunu vurğulayıb.

Apelyasiya Komissiyasının sədri Sahib Məmmədov cari ilin aprel 5-də AK-nin növbəti iclasının keçirildiyini qeyd edərək nəticələr haqqında Şura üzvlərini məlumatlandırıb.

Şura Katibliyinin icraçı direktoru F.Qurbanov 2018-ci il ikinci qrant müsabiqəsi haqqında geniş məlumat verib. İcraçı direktor 07 mart - 30 mart 2018-ci il tarixlərində ikinci qrant müsabiqəsində iştirak üçün 223 QHT-nin Şuraya ərizə təqdim etdiyini deyib. Onlardan sənədləri qaydasında olan 220 təşkilatın ərizəsi qeydiyyatla alınıb. Bu QHT-lərdən 207-si layihə təqdim edib. 15 təşkilatın təqdim etdiyi layihə müsabiqə şərtlərinə uyğun olmadığından qeydiyyatla alınmayıb. 192 layihə isə ekspertizaya təqdim edilib. İcraçı direktor müsabiqə prosesinin Şuranın təlimat və qərarlarına müvafiq şəkildə təşkil olunduğunu bildirib.

F.Qurbanov Şuranın 2018-ci il birinci rübdəki fəaliyyəti barədə də ətraflı məruzə edib.

Şura üzvləri Şahin İsmayilov, Nərgiz Xələf, Emin Həsənlı, Əliməmməd Nuriyev, Sahib Məmmədov, Rufiz Qonaqov və Anar Xəlilov çıxış edərək gündəlikdə dayanan məsələlərlə bağlı bağlı rəy və təkliflərini bildirdilər.

Yekun olaraq Şura üzvləri ekspertlərin və Büdcə Komissiyasının rəyini nəzərə alaraq 82 layihənin maliyyələşdirilməsi, həmçinin Apelyasiya Komissiyasının iclasının nəticələri haqqında qərar qəbul ediblər.

Müsabiqənin nəticələri ilə Şuranın www.csn.gov.az, www.qhtxeber.az və www.e-qht.az saytları vasitəsi ilə tanış ola bilərsiniz.

□ Musavat.com

"Dağlıq Qarabağ münəqişəsinin həlli Rusiyasız mümkün deyil"

Al komissarı Ottinger: "Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasındakı danışıqlarda bəzi fikir ayrılıqları var"

"Mən Dağlıq Qarabağ münəqişəsinin Azərbaycan xalqı üçün nə dərəcədə ağırlı və həssas olduğunu anlayıram".

APA-nın məlumatına görə, bu sözləri Avropa İttifaqının büdcə və insan resursları üzrə komissarı Günter Ottinger ADA Universitetində tələbələrə suallarını cavablandırarkən deyib.

Komissar bildirib ki, bu münəqişə on illərdir davam edir: "Avropa Komissiyası münəqişənin həllinə birbaşa cəlb olunmayıb, lakin prosesləri analiz edir. Mən xanım Mogerini və Fransa tərəfi ilə mütəmadi təmasdayam. Lakin Rusiyasız münəqişənin həlli mümkün deyil. Rusiya ilə bizim münasibətlərimizin çox yaxşı olduğunu deyə bilmərəm. Ortada Krım, sanksiyalar kimi məsələlər var. Hesab edirik ki, Rusiya konstruktiv məcraya qayıtmalıdır. Bu, bütün proseslərin həllində vacib rol oynaya bilər".

"Ümid edirəm ki, Azərbaycan

can və Avropa İttifaqı arasında yeni saziş gələn il hazır olacaq" - deyərək bildirdi: "Hazırda Azərbaycanla yeni saziş üzrə danışıqlar davam edir və bu günlərdə danışıqların növbəti mərhələsi olub. Bir çox məsələlər barədə razılıq əldə edilib. Lakin bu, kompleks danışıqlardır. Bəzi fikir ayrılıqları var və bu, əsasən ticarətlə bağlıdır. Azərbaycan Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv olsaydı, daha asan olardı. Avropada 6 komissarın mandatı gələn ilin oktyabrında bitir. Biz və Azərbaycan hökuməti çalışacağıq ki, o zamana kimi saziş hazır olsun. Həmin il həm də aramızda mövcud olan Əməkdaşlıq və Tərəfdaşlıq Sazişinin 20 illiyi qeyd ediləcək. Ümid edirəm, gələn il bu saziş hazır olacaq".

Avropa Komissarı bildirib ki, hazırda Azərbaycanla Al Aviasiya sazişi üzrə danışıqlar aparılır: "Biz sazişin imzalanmasına yaxın. Bu saziş imzalandıqdan sonra Al ilə Azərbaycan arasında əlaqələr daha da inkişaf edəcək".

İTV-yə baş direktor seçildi

Milli Televiziya və Radio Şurasında (MTRS) İctimai Televiziya və Radio Yayını Şirkəti (İTV) Yayım Şurasının iclası keçirilib. APA-nın xəbərinə görə, iclasda İTV-nin baş direktoru vəzifəsinə seçki baş tutub.

"İctimai televiziya və radio yayımı haqqında" qanununun müvafiq maddələrinin tələblərinə uyğun olaraq, Yayım Şurası tərəfindən Qasimov Balakışi Ələkbər oğlu 4 il müddətinə İTV-nin baş direktoru seçilib.

İclasda Yayım Şurasının 9 üzvündən 8-i iştirak edib ki, onların da hamısı gizli səsvermədə səslerini Balakışi Qasimova veriblər. Qeyd edək ki, Cəmil Quliyevin İTV-nin baş direktoru vəzifəsində səlahiyyətlərinə xitam verilib.

"Etimadı doğrultmağa çalışacağam". Bunu İTV-nin yeni seçilmiş baş direktoru Balakışi Qasimov deyib.

O, İTV-nin baş direktoru vəzifəsinə iddiaçıları əməkdaşlığa dəvət edib: "Müasir Azərbaycana müasir televiziya lazımdır. Məqsədimizə çatmaq üçün əlimizdən gələni edəcəyik".

Onun sözlərinə görə, telekanalda kadr islahatları gözlənilir: "Lakin çalışmaq istəyən, çalışmaq bacaran insanlar narahat olmasınlar".

B.Qasimov qeyd edib ki, bütün planları həyata keçirmək üçün müəyyən vaxt lazım olacaq: "Ancaq qısa müddətdə təmənlər dəyişiklikləri hiss edəcəklər".

Gədəbəyin icra başçısı işdən çıxarıldı - sahibkarları incidirdi

Gədəbəy rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ramiz Yediyarov tutduğu vəzifədən azad edilib. Prezident İlham Əliyev bununla bağlı müvafiq sərəncam imzalayıb.

Sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədovun kadrlarından olan Ramiz Yediyarov bu vəzifəyə 2012-ci ilin aprelində təyin olunmuşdu.

"Yeni Müsavat" əməkdaşları məsələ ilə bağlı Gədəbəy İcra Hakimiyyəti ilə əlaqə saxlayıb. İcra Hakimiyyətinin icra başçısının işdən çıxarılmasını şərh etmək istəməyiblər.

Ramiz Yediyarov icra başçısı olduğu müddətdə sahibkarları incitməklə, onların mal-mülkünü yağmalamaqla məşhurlaşmışdı.

Yada salmaq ki, mayın 17-də Fazil Məmmədovun qayını və komandasının üzvü olan Binəqədi rayonu İcra Hakimiyyətinin başçısı Xaləddin İsgəndərov vəzifəsindən azad edilmişdi. Prezident İlham Əliyev bununla bağlı sərəncam imzalayıb.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

"Sumqayıt və Şıx çimərliklərdən istifadə etmək məqsəduyğun deyil" - nazirlik

"Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Abşeron yarımadasının kanalizasiya şəbəkəsi olmayan Bilgəh, Buzovna, Mərdəkan, Pırşaqı qəsəbələrinin sahil zonalarında, "Amburan" çimərliyində, eləcə də Novxanı və Corat bağlarının sahil boyu ərazilərində müvafiq standartlara cavab verən modul tipli çirkab sətəmizləyici qurğular quraşdırıb".

APA-nın məlumatına görə, bunu Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin şöbə müdiri Mirsalım Qəmbərov deyib. O bildirib ki, qeyd olunan ərazilərdə çimərlik sahələri yay mövsümü ilə əlaqədar hazırda çimərlik kimi istifadəyə yararlıdır: "Lakin Sumqayıt, Qaradağ rayonu Sahil qəsəbəsi "Sahil" və Səbail rayonunun Şıx çimərliklərində aparılmış monitorinqlərin nəticələrinə görə, zərərli maddələrin miqdarı normadan artıq olduğu müəyyənənib. Bu səbəbdən qeyd olunan çimərliklərdən istifadə etmək məqsəduyğun deyil".

Bildirilib ki, hazırda Xəzər dənizi sahil zolağında və çimərlik ərazilərdə ardıcıl və davamlı işlər davam etdirilir.

"Çimərliklər iyun ayının 15-dən istifadəyə verileəcək".

Bakıda güclü külək əsəcək, yağış yağacaq

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti hava şəraiti ilə əlaqədar xəbərdarlıq yayıb.

Milli Hidrometeorologiya Departamentindən APA-ya verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında iyunun 2-də şimal-qərb küləyinin güclənəcəyi, aralıq yağış yağacağı gözlənilir.

Havanın temperaturu ötən günə müqayisədə 4-6 dərəcə enəcək.

Iyunun 1-də Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi münasibəti ilə Azərbaycan Mətbuat Şurası, "Kaspi" qəzeti və "Kaspi" Təhsil Şirkətinin təşkilatlığı ilə tədbir keçirilib. Tədbirdə "Kaspi nəşrləri" seriyasından iki yeni kitab - "XX əsr Azərbaycanın görkəmli dövlət qurucuları" və tərtibatçısı Vilayət Quliyev olan "Əlimərdan bəy Topçubaşov - "Kaspi"dən seçmələr" təqdim edilib.

Tədbirdə millət vəkili, Mətbuat Şurasının sədri, millət vəkili Əflatun Amaşov, "Kaspi" qəzetinin təsisçisi Sona Vəliyeva, ziyalılar, yazıçılar, KİV-nin nümayəndələri və digər şəxslər iştirak edib.

Əflatun Amaşov tədbiri giriş sözü ilə açaraq təqdim olunan kitablar haqqında geniş məlumat verib: "XX əsr Azərbaycanın görkəmli dövlət qurucuları" kitabında Azərbaycanın görkəmli dövlət qurucularının - siyasi xadimlərinin, ziyallılarının, həyat və fəaliyyətlərindən bəhs olunur. Kitabın 1-ci fəslində "Heydər Əliyev - müasir Azərbaycan Respublikasının banisi", 2-ci fəslində isə "Müsəlman Şərqi ilk istiqlal bayrağını ucaldan şəxsiyyətlər" adlanır.

Azərbaycan və rus dillərində nəşr edilən "Əlimərdan bəy Topçubaşov - "Kaspi"dən seçmələr" kitabında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin "qurucu atalar"ından birinin - görkəmli ictimai-siyasi xadim, diplomat və publisist Əlimərdan bəy Topçubaşovun 1898-1906-cı illərdə baş redaktoru olduğu "Kaspi" qəzetində dərc edilmiş məqalələrindən bir qisminin Azərbaycan dilində tərcüməsi toplanıb. Bu yazılarda Azərbaycanın və bütövlükdə Cənubi Qafqaz regionunun XX əsrin əvvəllərindəki həyatı özünün ən müxtəlif yönələri və istiqamətləri ilə əksini tapıb. Ə. Topçubaşovun zəngin

Cümhuriyyətin 100 illiyinə həsr

olunan kitabların təqdimatı keçirildi

Sona Vəliyeva: "Kaspi nəşrləri" seriyasında millətimiz, xalqımız üçün gərəkli olan mövzulara yer ayırıraq"

publisist irsi onun milli istiqlal ideoloqlarından biri olduğunu məfkuresinin öncülü və gələcək Azərbaycan Cümhuriyyətinin

rol və xidmətlərinə işıq salır. Əsər tarixçilər, fioloqlar, politoloqlar, media təmsilçiləri - üm-

Bugünkü təqdim olunan kitablar bizim üçün çox dəyərlidir. Cümhuriyyətin 100 illiyi ilə bağlı

mən geniş oxucu kütləsi, mütləq həvəskarları üçün nəzərdə tutulub.

Biz bu kitabları oxumalı, keçmişimizi mənimsəməli, gələcəyimizi bilməliyik".

"Kaspi" qəzetinin təsisçisi Sona Vəliyeva da çıxış edərək kitabların nəşrindən, onların əhəmiyyətindən söz açıb:

"Çox sevinirəm ki, bu kitabların təqdimatını sizinlə birgə keçiririk. "Kaspi nəşrləri" seriyasında millətimiz, xalqımız üçün gərəkli olan mövzulara yer ayırıraq. Artıq bu mövzuda 13-14 kitab işıq üzü görüb.

imzalanmış sərəncam biza imkan yaratdı ki, bu mövzuya yenidən qayıdaq. "XX əsr Azərbaycanın görkəmli dövlət qurucuları" kitabında cümhuriyyətin qurucuları öz əksini tapmışdı. Kitabda fəaliyyətləri qeyd olunmayan varisləri də yenidən bu kitaba qaytardıq".

Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun icraçı direktoru Vüqar Səfərlidən çıxış edib: "Kaspi nəşrləri" seriyası artıq bu cür 13-cü kitabdır ki, nəşr edir. "Kaspi" qəzeti keçmiş eyni adlı qəzetin varisidir,

yəni ardıcıl olaraq ona varislik edir.

Təqdim olunan kitablar bizim tariximiz üçün çox əhəmiyyətlidir. Cümhuriyyətin 100 illiyi ilə bağlı sərəncam imzalandıqdan sonra nəşr edilən ilk kitablardan biridir".

Digər nətiqlər də hər iki kitabda çox dəyərli tarixi məlumatların olduğunu vurğulayıb, onların nəşrində əməyi keçən hər kəsə təşəkkürünü bildiriblər.

Tədbirin sonunda hər il bir şəxsə verilən "Kaspi" mükafatı sahibinə təqdim edilib.

Xalidə GƏRAY,
Musavat.com
Fotolar müəllifindir

"Digər Avropa ölkələrində də Xocalı abidələri ucaldılacaq"

Azay Quliyev Sloveniyada Xocalı soyqırımının qurbanlarına həsr olunan xatirə lövhəsinin açılış mərasimində qatılıb

Mayın 31-də Sloveniyanın Maribor şəhərində yerləşən və müharibə qurbanlarına həsr olunan Dobrava Memorial Park Kompleksi ərazisində Xocalı soyqırımının qurbanlarına həsr olunan xatirə lövhəsinin açılış mərasimi keçirilib.

Musavat.com Azertac-a istinadən xəbər verir ki, Xocalı soyqırımı haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edən xatirə lövhəsinin Maribordada ucaldılması Azərbaycanın Avstriya, Slovakiya və Sloveniyadakı səfirliyinin dəstəyi ilə mümkün olub.

Bu, Prezident yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası, Sloveniya-Azərbaycan Dostluq Assosiasiyasının və Avropada Əlamətdar Qəbiristanlıqlar Assosiasiyasının birgə layihəsidir.

"Avropa qəbiristanlıqlarının açılış həftəsi" çərçivəsində keçirilən mərasimdə Sloveniya parlamentinin yuxarı palatasının (Dövlət Şurası) sədri Aloys Kovştsa, Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının sədri, ATƏT PA-nın vitse-prezidenti, millət vəkili Azay Quliyev, Azərbaycanın Avstriya, Sloveniya və Slovakiyadakı səfiri Qalib İsrailov, Azərbaycanın Xorvatiyadakı səfiri Fəxrəddin Qurbanov, "Azərbaycan Respublikası Dağlıq Qarabağ Bölgəsinin Azərbaycanlı İcması" İdarə Heyətinin üzvü, professor Fərhad Bədəlbəyli, Maribor şəhərinin meri Andrey Fiştravets, diplomatik korpusun təmsilçiləri, yerli ictimaiyyətin üzvləri və mətbuat nümayəndələri iştirak ediblər.

Açılış mərasimində Dobrava Memorial Parkının direktoru, Avropada Əlamətdar Qəbiristanlıqlar Assosiasiyasının prezidenti Lidiya Pliberşek, Sloveniya parlamentinin yuxarı palatasının sədri Aloys Kovştsa, səfir Qalib İsrailov və deputat Azay Quliyev çıxış ediblər.

Musavat.com-un xəbərinə görə Azay Quliyev bu layihənin ərəsəyə gəlməsində əməyi keçən bütün qurumlara Milli Məclis və Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası adından təşəkkür edib. O qeyd edib ki, Xocalı faciəsi hər bir

azərbaycanlı üçün çox ağır bir mövzudur və bu faciəyə beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən obyektiv qiymət verilməsi mühüm önəm kəsb edir. Holokost və Xocalı soyqırımı arasında bir sıra oxşar xüsusiyyətlər olduğunu diqqətə çatdıraraq A.Quliyev bildirib ki, hər iki soyqırımında mülki şəxslər milli mənsubiyyətinə görə hədəf seçilib və qəsdən öldürülüb. Bununla yanaşı, Azay Quliyev hər iki soyqırımına yanaşmada çox ciddi fərqi də mövcudluğunu qeyd edib. O bildirib ki, Holokosta beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən birmənalı

ədələtli qiymət verilib, cinayətkarlar Nürnberq Tribunalı tərəfindən cəzalarını alıblar. Lakin beynəlxalq ictimaiyyət Xocalı soyqırımı qarşısında susqunluq nümayiş etdirir, ona layiq olduğu ədalətli qiymət verilmir və bu bəşəri cinayəti törədənler cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmayıblar. Xocalı soyqırımını törədən və bunu mətbuatda etiraf edən Ermənistanın keçmiş prezidenti Serj Sarkisyan hələ də layiq olduğu cəzayı almayıb. Bu cür insanlıq əleyhinə və soyqırım cinayəti törədənler qeyd-şərtsiz cəzalanmalıdır ki,

digərlərinə dərs olsun, gələcəkdə belə faciələr bir daha törədilməsin. Bununla belə, bir sıra ölkələrin bu faciəyə düzgün hüquqi qiymət verdiyini xatırladan A.Quliyev 2016-cı ildə Sloveniya parlamenti tərəfindən qəbul edilmiş sənədin və bu abidənin açılışının sloven xalqının azərbaycanlılarla həmrəyliyinə bariz şəkildə ifadə etdiyini bildirib. O, sloven xalqına Azərbaycan xalqına bəslədiyi dostluq münasibətinə görə, xüsusilə də Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı nümayiş etdirdiyi mövqeyə görə minnətdarlıq edib. Azay Quliyev ümid etdiyini bildirib ki, Sloveniyanın bugünkü təşəbbüsü nümunə olacaq və digər Avropa ölkələrində də Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə həsr edilmiş abidələr ucaldılacaq.

Xatirə lövhəsində aşağıdakı sözlər yazılıb: "Bu xatirə abidəsi Azərbaycanın Xocalı şəhərinin qurbanlarına həsr edilmişdir. 1992-ci ilin fevral ayının 25-dən 26-na keçən gecə güclü artilleriyadan və ağır hərbi texnikadan istifadə olunmaqla günahsız mülki şəxslərin, Xocalı şəhərinin 613 sakininin, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq və 70 ailə Xocalı sakininin həyatına son qoyulmuşdur. Azərbaycanlı qurbanların xatirəsinə ucaldılan bu abidə ilə biz zorakılığa, etnik təmizləməyə, irqçiliyə, dini və milli ayrı-seçkiliyə qarşı etirazımızı ifadə edirik, sülh və humanizmin harmoniyasının təbliğini arzulayırıq".

Musavat.com

Rusiyadan Əli Kərimliyə gələn pullar - ilginç faktlar

AXCP sədrini həbsə götürəcək detallar ortaya çıxdı

AXCP-yə Rusiyadan gizli olaraq göndərilən külli miqdarda maddi vəsait işində maraqlı detallar üzə çıxıb. Oxucuya dərhal xatırladaq ki, söhbət son iki ildə şəxsən Əli Kərimlinin əlinə verilən 412 min dollar vəsaitdən gedir.

Hər şey bu partiyanın Rusiyada yaşayan fəal üzvü, Rüstəmov Saleh Məhərrəm oğlunun 30.829 qram heroinlə həbs olunması ilə üzə çıxdı. Daha doğrusu, ictimaiyyət anladı ki, heroinlə başlayan əməliyyat elə məhz Azərbaycan siyasətinə Rusiyadan qeyri-qanuni yollarla daxil olan maddi müdaxilə kanallarından birinin aşkarlanaraq, araşdırılması əməliyyatıdır.

Həmiyə məlumdur ki, AXCP sədri bir zamanlar Rusiyanın paytaxtı Moskvada yaradılmış və Azərbaycan siyasətində əsas müxalif blok olması nəzərdə tutulmuş Milli Şuranın da (qeyri-formal da olsa) rəhbərliyini həyata keçirir. Yeni ölkəmizin siyasi səhnəsinə kənar güclər üçün açıq qapı rolunu hazırda AXCP və Milli Şura həyata keçirir. Həmin qapının "qarıncısı" da bilavasitə Əli Kərimli özüdür.

İstənilən bir dövlət bu cür kənar müdaxiləyə qapı rolunu oynayan təşkilata və onun "qarıncısı"na həssas yanaşar, bu gücü və oraya rəhbərlik edənləri zərərindən izləyər, onların imkanlarını minimuma endirməyə çalışar. Üstəlik, AXCP-Milli Şura vasitəsi ilə Azərbaycan siyasətinə birbaşa daxil olmaq imkanı Rusiya kimi fəvqəldövlətin bəzi dairələrinin əlindədirsə, məsələ daha da ciddiləşər.

Bu baxımdan, Azərbaycan dövləti də, ictimaiyyəti də, hətta Bakıdakı Qərb dövlətlərinin təmsilçiləri də 2013-cü ildən sonra Milli Şura layihəsi ətrafında cəmlənən siyasi komponentlərə və siyasətçilərə şübhə ilə yanaşsınlar.

Kremlin müəyyən dairələrinə yaxın olan kino-ssenarist Rüstəm İbrahimbəyovun və keçmiş vitse-primyer Abbas Abbasovun vasitəsi ilə tərtib olunan Milli Şura layihəsi hələ də Azərbaycan siyasətindədir, funksionaldır və bu baxımdan da, ciddi təhiddir. Ona görə də, məsələn, bu təşkilatlara rəhbərlik edən siyasi liderin - Əli Kərimlinin əlinə son iki ildə 412 min dolların çatması xüsusi araşdırma tələb edən mövzudur. Hətta ABŞ-da da kənar dövlətlərdən, xüsusilə Rusiyadan siyasətə para transferləri böyük skandal sayılır və bu skandal kimlərin adlarının qarışmasından asılı olmayaraq, ciddi şəkildə araşdırılır. Son prezident seçkisində D.Trampın seçki kampaniyasına Rusiyanın ən müxtəlif texnologiyalarla, vasitələrlə maddi dəstək verməsi iddiaları hələ də

gündəmdədir və təhqiq olunur. Bununla bağlı xeyli dövlət rəsmisi istintaq altına alınıb, bəziləri istefaya məcbur edilib.

Azərbaycan siyasətinə də Rusiyadan, lap elə İrandan, Türkiyədən və s. başqa dövlətdən külli miqdarda pul daxil olursa, burada ciddi bir həssaslıq, ciddi bir yanaşma olmalıdır. Xarici dövlətdən maddi dəstək almaq Azərbaycan qanunları ilə siyasi təşkilatlara və liderlərə qadağan edilib.

Bu baxımdan, Rusiyadan Saleh Rüstəmovun da daxil olduğu şəbəkənin Azərbaycan siyasətinə maddi axın xətti təşkil etməsinin ifşası və onun əmin-amanlıqla kəsilməsi düzgündür, dövlət və millət maraqları üçün mühümdür.

Üstəlik hələ məlum deyil ki, başqa vasitələrlə həyata keçirilən paralel axın xətləri də varmı... Doğrudur, Əli Kərimli ona daxil olan vəsaitlərin böyük bir qismini şəxsən mənimsəyib və ailəsinin komfortlu həyatına sərf edib. Lakin əsas olan siyasətə qanunsuz və gizli müdaxilə prosesidir. Onun xərclənməsi artıq bu cinayət prosesində ikinci dərəcəli məsələdir.

Ötən yazımızda Moskvadan AXCP-Milli Şura rəhbəri olan Əli Kərimliyə doğru axıdılan pulların mexanizmi barədə yazmışdıq. İndi əlimizdə başqa mühüm detallar da var. **Onlardan yazıla**

bilənlərini təxminən belə özlətmək olar.

Musavat.com-un müxbirinin etibarlı mənbədən əldə etdiyi məlumata görə, Saleh Rüstəmov partiya yoldaşı Qənimət Zahidin təklifi ilə 2012-ci ildə (təxminən) Milyarderlər İttifaqı, ardınca da Milli Şura layihəsi ilə eyni dönmə! Moskvaya gedərək Rusiyada yaşayan, keçmiş AXCP üzvlərinin şəbəkəsini yaradıb, şəbəkə vasitəsi ilə partiyanın Azərbaycandakı fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsini təşkil edib. Onlar AXCP Gənclər təşkilatının üzvü olmuş, Moskvada aşpaz işləyən Eltac Əlişoyla birlikdə (Trump işində də "Kremlin aşpazı" obrazı keçir!) təbliğat işləri aparıblar, bu bərdə "Azərbaycan saati" verilişində də elan yerləşdiriblər. Bu, üzde görünən mexanizmdir. Bunun hətta görünməsinə istəyiblər!

Təbii ki, bu mexanizmin xüsusi bir qatının olması da mümkündür. Yeni kənar bir dövlətin xüsusi xidmət orqanı bu yapılanma üzərindən rahatlıqla maddi dəstək və bu xətlə də daxili siyasətimizə müdaxiləni həyata keçirə bilər...

Məsələn, Bakıya, Əli Kərimliyə hər ay Rusiya bazarlarından 30 min dollar toplamaq sadə bir iş deyil. Hətta mümkünsüzdür! Bu pulların kiçik bir qismi azərbaycanlılardan yığılsa da, əsaslı

qismi xüsusi xidmət orqanlarının vasitəsi ilə təqdim oluna bilər.

Üzdə olan, görünən mexanizm belədir ki, Saleh Rüstəmov 2016-cı ilin martından etibarən Moskvada öz ticarət qurumunda, tabeliyində işləyən Jenya Adolfovanın adına «Sberbank»-da hesab açıb, hər ay 30.000 ABŞ dolları məbləğində pulu müəyyən şəxslər vasitəsi ilə Bakıda yaşayan qardaşı oğlu Vidadi Rüstəmliyə çatdırıb. Maraqlı detallardan daha biri də budur ki, "WhatsApp" prqramında AXCP-nin 16 nəfər keçmiş üzvündən ibarət qrup yaradaraq, bir-birləri ilə əsasən həmin program vasitəsi ilə əlaqə saxlayıblar. Toplanmış, ya da onlara verilən pullar Moskva şəhərində qeyri-rəsmi pul köçürmələri ilə məşğul olan Vüqar adlı şəxsin vasitəsi ilə göndərilib.

Elçibəylə bağlı xüsusi konfrans keçiriləcək

ADR Hərəkatı Bakı şəhərinə xüsusi status verilməsi təklifi irəli sürdü

Qubad İbadoglu'nun rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Demokratiya və Rifah (ADR) Hərəkatının İdarə Heyətinin iclası keçirilib. Bu barədə "Yeni Müsavat" a verilən məlumata görə, toplantıda öncə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin (AXC) 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər barədə məlumat dirlənilib.

Toplantı iştirakçıları qərara alıb ki, eks-prezident Əbülfəz Elçibəyin 80 illik yubileyi münasibətilə iyulun 16-da "XX əsrin sonlarında milli ideoloji mübarizənin Elçibəy formulu" mövzusunda konfrans keçirilsin. Bundan əlavə İdarə Heyəti üzvləri aprelin 21-dən Bakı şəhər icra hakimiyyətinin başçısının vəzifəsindən azad olunmasına və bu vəzifəyə hələ də təyinatın olmamasını nəzərə alaraq, Bakı şəhərinə paytaxt statusunun verilməsini və şəhərinin seçkililə olmasını təklifini irəli sürüblər. Bildirilib ki, Azərbaycan Avropa Şurasına üzv olan yeganə ölkədir ki, paytaxt şəhərinin meri seçilmir, təyin olunur. İndiyədək Bakının statusu məsələsi həllini tapmayıb Azərbaycan Avropa Şurası qarşısında bununla bağlı öhdəlik götürsə də, bu öhdəlik hələ də həyata keçirilməyib. "Yerli özünüidarə haqqında Avropa Xartiyası"nın 4.3-cü maddəsinin tələbinə görə, hazırda təyinat əsasında formalaşan və öz sakinləri qarşısında hər hansı şəkildə hesabatlı olmayan Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin səlahiyyətləri demokratik seçkilər əsasında formalaşan mer institutuna ötürülməlidir. Bu tələb Avropa Şurasının ölkə hökumətinə ünvanladığı "Azərbaycanda yerli və regional demokratiya haqqında" 21 may 2003-cü il tarixli tövsiyyəsində öz əksini tapıb. Sənədin 8.2.6-cı bəndində deyilir: "Hazırda Bakı şəhərini dövlətin icra orqanları idarə edir. Nəzərə alınmalıdır ki, paytaxt bir sıra hallarda yerli maraqları qoruyub saxlayan məsələləri də çözməlidir. Həmin maraqlar naminə idarəetmədə qənaət və effektivliyin təmin olunması üçün bütün şəhər miqyasını əhatələyən demokratik şura seçilməlidir.

□ E.SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Para axınının daha sonrakı istiqaməti belədir.

Vidadi Rüstəmli Moskvadan göndərilən pulu alıb, AXCP Rəyasət Heyətinin üzvü Məhərrəmov Aqil Əli oğlu, Gənclər Komitəsinin Ali Məclisinin sədri Nəsirov Ruslan Şamil oğlu, Nərimanov rayon şöbəsinin sədri Həsənov Babək Qəzənfər oğlu vasitəsilə partiya rəhbərliyinə ötürüb. Pul ünvanı çatandan sonra Əli Kərimli ona "WhatsApp" prqramı vasitəsilə "bəy sağ ol, çatdı" kimi minnətdarlıq sözlərini yazıb göndərib. Keçən dəfə də yazdığımız kimi, Əli Kərimli yığılan pullar çoxaldıqca həmin puldan hazırda Fransada yaşayan Qənimət Zahid üçün də hər ay, rəhbər olduğu televiziya kanalının saxlanılması üçün 2.000-2.500 ABŞ dolları göndərib.

Bir daha vurğulayırıq ki, iki il ərzində - 2016-cı ilin martından 2018-ci ilin martına kimi Rusiyadan AXCP üçün 411.952 ABŞ dolları məbləğində pul göndərilib.

Bəzi detalların dərcini davam etdirək. Rusiyadan Azərbaycana pul köçürülməsi ilə məşğul olan Hüseynov Ceyhun Hüseyn oğlu, İsgəndərov Rauf Sahib oğlu, Əhmədov Heydər Yaşar oğlu, Mehdiqanov Tural Ədalət oğlu həvalə olunan pulu V.Rüstəmliyə verdikdən sonra bunu təsdiqləyən qəbz aldiqlarını göstəriblər.

Bu qədər vəsaitin vergi ödənmədən, deklarasiya olunmadan mütəmadi olaraq göndərilməsinin Rusiyanın müvafiq qurumlarının diqqətini çəkməməsi və ya buna göz yumulması da maraqlıdır. Mənbəməzin məlumatına görə, bu məqamları araşdırmaq, vəsaitin yalnız ticarət yoluyla əldə edilib-edilmədiyini, pul göndərən şəxslərin qrantlar alıb-almamasını aydınlaşdırmaq məqsədilə Rusiya tərəfinə sorğular göndərilib.

Artıq AXCP sədri Əli Kərimli alınan vəsaitlərlə bağlı ilkin etirazlarını sosial şəbəkələr vasitəsi ilə dilə gətirib. Bununla yanaşı, o etirazlarına S.Rüstəmli "bize qarşı ifadə versə də, yenə də müdafiə edəcəyik", qeydini də əlavə edir. Görünür, bununla S.Rüstəmliyə daha gizli məqamların üstünə açmamağa çağırış edir...

İstənilən halda, Azərbaycan siyasətindəki Moskva layihəsinə - Milli Şuraya faktiki olaraq rəhbərlik edən Əli Kərimliyə eyni şəhərdən - Moskvadan böyük miqdarda vəsaitin daxil olması ciddi hadisədir. Üstəlik, hələ məlum deyil, başqa axın xətləri də varmı və AXCP sədrinin ayaqda qalması üçün xarici mənbələrdən daha nələr edirlər...

Hər bir halda, bütün bu faktlar Əli Kərimlinin istintaq altına alınmasına yetir.

□ Musavat.com

Erməni lobbisinin ABŞ-Azərbaycan münasibətlərini korlamaq cəhdi...

Trampın Cənub Qaz Dəhlizinin açılışı ilə bağlı Bakıya göndərdiyi məktub fitnəkarlara tutarlı cavabdır; **politoloq**: "Bu adamlar erməni lobbisinin maddəli işçiləridir"

Azərbaycan dövlətinin növbəti global əhəmiyyətli layihənin gerçəkləşdirilməsi istiqamətində inamlı addım atması ölkəmizin düşmənlərini ciddi şəkildə pərt edib. Cənub Qaz Dəhlizinə ilk qazın verilməsi Bakının bölgədə oynadığı mühüm rolun daha bir göstəricisi oldu.

İyunun ortalarında isə TANAP layihəsinin açılış mərasimi keçiriləcək. Hansı ki, uzun müddət idi Azərbaycana qarşı fəaliyyət göstərən dairələr və onların havadarları müxtəlif təxribatlara əl ataraq bu projenin baş tutmasına çalışırdılar. Elə bu günlərdə ABŞ-dakı erməni lobbisinin hərəkatı keçməsi də səbəbsiz deyil. Ölkəmizə qarşı davamlı təxribatlara əl atan, ABŞ Konqresində və Senatdakı erməniperəst qüvvələri ələ alan erməni diasporu Vaşinqton-Bakı münasibətlərində xələf gətirməyə çalışır.

Amma Amerika Birləşmiş Ştatlarının prezidenti Donald Trampın Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərgisinin 25 illiyi və Cənub Qaz Dəhlizinin açılış mərasimi münasibətilə Azərbaycan prezidentinə göndərdiyi təbrik məktubu erməni lobbisinə cavab sayıla bilər. "Hörmətli cənab Prezident, Sizi və Azərbaycan xalqını Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərgisinin 25 illiyi və Cənub Qaz Dəhlizinə ilk qazın verilməsi münasibətilə təbrik edirəm. Azərbaycanla Amerika Birləşmiş Ştatları arasında 30 illik əməkdaşlığın bu mühüm nailiyyətini sizinlə birlikdə qeyd edirəm. İlk müstəqil dövlətinin 100 illiyini qeyd edən Azərbaycan indi daha firavan və global iqtisadiyyata bağlı bir ölkədir. Azərbaycanın böyük neft yataqları dünya enerji bazasına sabitlik gətirir. Sizin qaz hasilatınız isə Türkiyə və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə töhfə verəcəkdir"-Trampın məktubunda deyilir. ABŞ lideri daha sonra yazıb: "Bizim böyük dövlətlərimizin və Qafqaz regionunun daha firavan, dinc və təhlükəsiz olması naminə sizinlə birgə işləmək əzmindəyəm".

ABŞ Dövlət katibinin köməkçisinin enerji məsələləri üzrə müşaviri Sandra Oudkirk də öz növbəsində Bakıda səfərdə olarkən deyib ki, ABŞ "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinin reallaşdırılmasını əvvəldən qətiyyətlə dəstəkləyir və bu dəhlizin Avropaya enerji ehtiyatlarının tədərükü marşrutlarının diversifikasiya-laşdırılmasında vacib rolunu başa düşür.

Belə bir məqamda anti-Azərbaycan qüvvələrin ifşasına yönəlmiş materialların ABŞ-da dərci də kifayət qədər ciddi məsələdir. Amerikalı jurnalist Raul Lovəri Kontreras (*Raoul Lowery Contreras*) ABŞ-dakı erməni lobbisini, onun anti-Azərbaycan və anti-Türkiyə fəaliyyətlərini ifşa edən kitab yazıb. "Erməni Lobbisi və ABŞ Xarici Siyasəti" (the Armenian Lobby & U.S. Foreign Policy) başlığı daşıyan və Kaliforniyanın "Berkeley Press" nəşriyyatı tərəfindən nəşr olunmuş kitabda təkzib olunmuş sənədlər əsasında erməni lobbisinin uzun illərdən bəri apardığı məkrli fəaliyyətlər, çirkli maliyyə oyunları və bütün bunların fonunda ABŞ-in xarici siyasəti üçün yaratdığı problemlər qeyd olunur. Bu kitab Azərbaycana qarşı çirkin planlar hazırlayan qüvvələrin böyük maliyyə vəsaitləri müqabilində ermənilərin maraqlarına xidmət etdiklərini sübut etmək baxımından çox ciddi mənbədir.

Faktlarla zəngin olan bu əsərdə müəllif qondarma "erməni soyqırımı" iddialarından Azərbaycanla əlaqədar 907-ci düzəlişə, ştatlar

və federal səviyyədə qəbul edilmiş anti-Azərbaycan və anti-Türkiyə məzmunlu qətnamələrdən şübhəli seçki kampaniyalarına qədər, yaxın tarixdə baş vermiş bir çox gərgin siyasi-ictimai proseslərin əsl iç üzünü açıb göstərir. (APA) Mütaliə zamanı oxucu aydın şəkildə görür ki, uzun illərdir ABŞ Konqresində erməni lobbisinin və erməni maraqlarının rüporuna çevrilmiş Frank Pallone, Adam Şif, Robert Dold, Bred Şerman kimi konqresmenlər, yaxud Barbara Bokser və Bob Menendez təmsilində bəzi senatorlar, eləcə də bir çox başqa qanunvericilər məhz külli miqdarda erməni vəsaitləri hesabına Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı hər bir qərəzli sifarişli cəmlə-başla yerinə yetirmişlər. Eləcə də, müəllif Kaliforniya Senatında və Assambleyasındakı erməniperəst qanunvericilərin təxribatçı əməllərindən bəhs edir.

Qeyd edək ki, radikal daşnak erməni lobbisi təşkilatı olan Amerika Erməniləri Milli Komitəsinin (ANCA) San Fransisko bölməsi ötən ay ABŞ-da Azərbaycanla bağlı tədbirin keçirilməsinin qarşısını almaq üçün müxtəlif vasitələrlə səylər göstərsə də, buna nail ola bilməyib. Tədbir Azərbaycanın Los Ancelesdəki Baş Konsulluğu və Amerika Yəhudi Komitəsinin San Fransisko nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə həyata keçirilib. Bu zaman, ANCA tədbirə nümayəndələrini göndərərək, Azərbaycan haqda yalan məlumatların əks olunduğu vəzəqələr yaymağa cəhdlər göstərib. Bunun da qarşısı alındıqdan sonra, erməni lobbisi təmsilçiləri tədbirin gedişinə mane olmağa çalışaraq, Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin mahiyyətini təhrif edən təxribat xarakterli suallar veriblər. Cavab olaraq, DQDK-in sədri M.Qurbanlı Ermənistan tərəfindən

Azərbaycan ərazilərinin işğalı və 1 milyondan çox soydaşımızın didərgin salınması, bu münasibətlərin dinlərarası münaqişə olmasını qeyd edərək, BMT TŞ-nin müvafiq qətnamələrinin nə üçün indiyədək Ermənistan tərəfindən icra olunmamasını sorğu edib. Öz təxribat niyyətlərini həyata keçirə bilməyən və digər tədbir iştirakçılarının da etirazı ilə üzləşən erməni lobbiciləri rüsvayçılıqla tədbiri tərk ediblər.

Təəssüf doğuran budur ki, bəzi azərbaycanlılar da bilərəkdən, yaxud bilməyərəkdən Azərbaycana qarşı fəaliyyət göstərən dairələrlə sinxron hərəkət edirlər. Onların fəaliyyəti, donoslar son nəticədə ölkəmizə qarşı səylə çalışan erməniperəst qüvvələrin əlinə əlavə arqument verir.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, erməni lobbisi Azərbaycana qarşı müttəmadi olaraq iş aparır: "Erməni lobbisi durmadan, dayanmadan, nəfəs almadan anti-Azərbaycan fəaliyyəti ilə məşğuldur. Bu, yeni bir hadisə deyil. Erməni lobbisinin, diasporunun fəaliyyətinin ABŞ-Azərbaycan münasibətlərini korlaya biləcəyinə gəldikdə isə, hesab edirəm ki, buna yalnız Birləşmiş Ştatların maraqları müstəvisindən yanaşmaq lazımdır. ABŞ-in dövlət maraqlarının olduğu məsələlərdə erməni lobbisinin ən güclü hay-küyü belə milçək vizitindən başqa bir şey deyil. Vaşinqton üçün fundamental olmayan məsələlərdə erməni lobbisinin fəaliyyətinin müəyyən təsiri ola bilər. Bu da o zaman baş verə bilər ki, Vaşinqtonun siyasətində erməni lobbisinin verə biləcəyi bəhanələrə ehtiyac duyulsun".

Bəzi azərbaycanlıların ölkəmizə qarşı iş apararaq erməni lobbisi ilə sinxron hərəkətlərinə gəldikdə, E.Mirzəbəyli qeyd etdi ki, onlar bu prosesdə azərbaycanlı

Gömrük Komitəsindən yenilik - sahibkarlara SMS göndəriləcək

Sahibkarlara malların idxalı zamanı bildirişlərin göndərilməsi xidmətinin tətbiqinə başlanılıb

İyunun 1-də Kütləvi informasiya vasitələrinin bir qrup nümayəndəsinin Azərbaycanın Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədində yerləşən Xaçmaz Gömrük İdarəsinin "Samur" gömrük postuna səfəri təşkil olunub.

Səfərin məqsədi jurnalistlərə gömrük prosedurlarının Vahid Avtomatlaşdırılmış İdarəetmə Sistemi (VAIS) ilə idarə olunmasını, sərhədkeçmə prosesini, gömrük nəzarəti prosedurlarını əyani şəkildə nümayiş etdirmək, bu proseslərin icrası zamanı şəffaflığın tam təmin olunduğu barədə məlumatlandırmaq olub.

2018-ci ilin may ayında Samur gömrük məntəqəsindən ümumilikdə 30 minə yaxın nəqliyyat vasitəsi keçib.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə jurnalistlərə Dövlət Gömrük Komitəsinin Xaçmaz Gömrük İdarəsinin "Samur" Gömrük Postunun rəisi Asim Salmanov deyib.

O bildirib ki, gün ərzində "Samur" gömrük məntəqəsinin idxal və ixrac xəttində ümumi olaraq 200-250-yə yaxın minik avtomobili yoxlanılır. Həmçinin adı çəkilən xətlərdən keçən yük avtomobillərinin də sayı 200-250-dir.

A.Salmanov qeyd edib ki, idxal və ixrac xətlərinin hərəsində eyni zamanda 3 yük avtomobilini yoxlamaq mümkündür. Bir yük avtomobilin yoxlanması 15-20 dəqiqə ərzində başa çatır. Bir minik avtomobilinin yoxlanması isə təxminən 5 dəqiqə müddətindədir.

"Artıq sahibkarlara malların idxalı zamanı SMS-lə bildirişlərin göndərilməsi xidmətinin tətbiqinə başlanılıb".

Bunu Dövlət Gömrük Komitəsi Fəaliyyətinin Qiymətləndirilməsi və İnkişaf Proqramları Baş İdarəsinin Texnoloji İnnovasiyalar İdarəsinin rəisi Azər Abbasov jurnalistlərə açıqlamasında söyləyib.

Onun sözlərinə görə, Dövlət Gömrük Komitəsində vahid SMS-məlumatlandırma sistemi yaradılıb: "May ayının 29-dan tətbiqinə başlanılan sistemə əsasən hazırda sahibkarlara idxal zamanı yük gömrük ərazisinə daxil olduqda və təyinat nöqtəsinə çatdıqda SMS vasitəsilə bildiriş göndərilir".

A.Abbasov bildirib ki, təkmilləşdirmə işləri aparıldıqdan sonra yüklərin sənədləşdirilməsi, ödəniləcək gömrük rüsumu ilə bağlı da SMS-lə məlumat verəcək.

Dövlət Gömrük Komitəsi Ukrayna, Gürcüstan və İranın gömrük xidməti ilə qarşılıqlı informasiya mübadiləsinə başlayıb.

Bunu da Azər Abbasov jurnalistlərə açıqlamasında bildirdi.

Onun sözlərinə görə, qarşılıqlı informasiya mübadiləsinə əsasən adıçəkilən ölkələrdən çıxan yük avtomobilləri ilə bağlı məlumatlar daha əvvəldən Dövlət Gömrük Komitəsinə bildirilir və bu da əlavə vaxt itkisinin qarşısını alır.

A.Abbasov qeyd edib ki, bu cür əməkdaşlıq Türkiyə və Rusiya ilə də həyata keçiriləcək. Hazırda hər iki ölkə ilə bu mübadilə test rejimindədir və bir ay ərzində tətbiqi nəzərdə tutulur.

kimi deyil, konkret layihələrin əməkdaşları kimi iştirak edirlər: "Bu adamlar erməni lobbisinin maddəli işçiləridir. Bütün bunların müqabilində xarici siyasətimizi daha çevik etməliyik, ölkəmizin daha da güclənməsi istiqamətində fəaliyyətimizi davam etdirməliyik, global informasiya məkanında mövqələrimizi daha da möhkəmləndirməliyik".

"TANAP geriye dönüşü olmayan bir layihədir və buna erməni lobbisinin etirazları boşundur. Əlbəttə, bu layihənin açılışını həzm etməyən ermənilər Trampı təsir etməyə çalışacaqlar. Amma onun Azərbaycan prezidentinə yazdığı isti məktubdan sonra bunun da mənası yoxdur".

Bu fikirləri isə ermənişünas-alim Qafar Çaxmaqlı "Yeni

Müsavat"a açıqlamasında bildirdi. Onun sözlərinə görə, bu layihənin işə düşməsi Azərbaycanın əlini bir az da gücləndirəcək və Qarabağ danışıqlarında bəzi üstün duruma gələcəyik: "Çox maraqlıdır ki, bu layihəyə əvvəllər mane olmağa çalışan Rusiya onu təhlükə hesab etmir, digər qaz layihələrinə alternativ də görmür, hətta bu layihədə iştirak etməyə meyllidir. Demək, Azərbaycan bu məsələdə müəyyən qələbə qazanıb. Şübhəsiz ki, Ermənistanın bu layihədən də kənardaqalması onun başqa proqramlardan da kənardaqalacağı anlamına gəlir. Azərbaycan təmkinlə bu layihənin həyata keçirilməsi tədbirlərini görməlidir".

□ **CAVID TURAN,**
"Yeni Müsavat"

Dələduzların dələduzları tutdurduğu ölkə...

Xalid KAZIMLI

Son aylarda kriminal müxbirimizin məhkəmə salonlarından hazırladığı reportaj və xəbərlərin onda səkkizi dələduzluq faktlarıyla bağlıdır. Xəbərləri ard-arda oxuyanda adama elə gəlir ki, bu ölkədə hamı bir-birinə kələk, fırlıdaq gəlməklə, etibardan sui-istifadə edib aldatmaqla məşğuldur.

Məhkəməyə qədar gəlib çıxan, kimlərsə mütəhimlər kürsüsündə oturmasına səbəb olan müvafiq cinayət faktlarının, demək olar ki, hamısında 100 min manatdan bir neçə milyon dollara qədər məbləğdən söhbət gedir.

Bu, böyük ehtimalla ona görə belədir ki, "alıb-aldatma" halları bundan az olan məbləğlərdə olanda ya tərəflər ümumi dil tapıb razılığa gəlirlər, ya da zərərçəkən adının hallanmasını istəmədiyi üçün 3-5, 10-15 min manatın söhbətini eləmir, "it apararı olsun" kimi məşhur zərb-məsələyə söykənir.

Ancaq ortada oynayan, axırda iş və ya əməliyyat ortaqlarından birinin zavalına gələrək it-bata düşən (basılıb yeyilən, arxasına keçilən) məbləğ 100 mini aşanda və pulları batıran adam dirəşərək pulu qaytarmaq istəməyəndə zərərçəkənlər məcburən hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət etməli olurlar.

Çünki 100 min (500 min, 1 milyon) böyük puldur, heç kəs bu puldan vaz keçməz. Bu məbləğləri qazanmaq, geri almaq üçün ad-sanla, reputasiya ilə bağlı riskə getmək olar.

Bu üzdəndir ki, iriməbləqli dələduzluqların arxasından həmişə tanınmış, imkanlı şəxslər, ən azı yüksək vəzifəli şəxslərin qohum-əqrəbəsi çıxır.

Bu da təbiidir. Tanınmamış, kasıb adamlarda yüz min manat haradan ola bilər. Bu qədər pulla alver edən, iş görən, əməliyyatlar apararı şəxslər yalnız vəzifə, mənəb adamlarının ya özləri, ya da yaxın qohum-əqrəbələri ola bilər.

Diqqətçəkən məqamlardan biri də odur ki, pul "alıb-aldatma"sı məsələsinin mayasında mütləq qanunsuzluq və cinayət hərəkətləri olur. Məhkəmələr çox zaman bu işlərin məğzi ilə bağlı araşdırmalar aparmır, prokurorluq əlavə istiqamətlər açmır.

Ancaq baxaq, görək, yüz mini əlindən alınmış və qaytarılmamış adam bu qədər pulu dələduzluqda suçladığı adama niyə vermişdi? Daha yüksək, gəlirli bir vəzifə əldə etmək üçün; oğlunu "gəlirli vəzifə"yə düzəltməkdən ötrü; övladını xaricdə universitetə qəbul etdirmək, daha sonra köçürmə yolu ilə Azərbaycandakı universitetə gətirmək üçün; ölkəyə ucuz mal gətirmək, inhisar yaratmaq, baha satmaq üçün və sair və ilaxır.

Belə anlaşılır ki, əməliyyat və iş ortaqları əvvəlcədən bilib-bilə qanunsuz işlər görmək fikrində olublar, ancaq sonradan ya ortada olan pulu kiminsə günahı üzündən batırıblar, ya daha yüksək vəzifəli şəxsə rüşvət verib, geri ala bilməyiblər, ya da tərəflərdən birinin öncədən tərəfdaşlarına kələk gəlmək planı olub.

Sonuncularla bağlı məsələ lap absurddur. Bu adamlar nə hesablayırlar? Düşünürlər ki, bu qədər pulu alacaqlar, saxlayacaqlar, sonra qaytarmayacaqlar və pul yiyəsi bir müddət mübarizə aparandıqdan sonra, axırda taleyi ilə barışıb tələbindən əl çəkəcəklər?

Belə anlaşılır ki, belə adamlar da var. Ancaq bu kimi fırlıdaq azməbləqli işlərdə keçərlidir. Məsələn, 5-6 il öncə bir azərbaycanlı dələduz abiturient valideynlərini inandırmışdı ki, onların övladlarını Türkiyədə universitetlərə qəbul etdirəcəklər. O, bu adla 55-60 adamın hərsindən 3-5 min manat pul almışdı. Sonda bu qədər adamdan cəmi 6-sı şikayətçi oldu, qalanları üzə çıxmadı (adlarının çəkilməsini istəmədilər). Adamları dələduzluqda mühakimə etdilər, yüngül cəza verdilər, bir az yatıb çıxdı.

Görünür, bu kimi "əməliyyatlar" edən dələduzlar əmin-dirlər ki, 100-200 min qabağa düşəcəklər, 1-2 il yatıb çıxacaq, 50-60 min xərcə düşəcəklər, amma dələduzluqdan qazandıqlarının çoxu özlərinə qalacaq.

Yaxud bir də görürsən, adi (lap olsun, ali) bir dövlət məmurunu hansısa dələduzun ona bir neçə milyon manatlıq kələk gəldiyini əsas götürərək məhkəməyə müraciət edir və uzun çəkən məhkəmə prosesində təfərrüat açılır. Dələduzu cəzalandırırlar, cəzalandırmırlar, bu ayrı. Ancaq heç kim bu işin ardınca getmir ki, yaxşı, cənab məmur, o qədər pul sənə də haradandır, bəlkə bu da dələduzluq, oğurluq və ya rüşvətçorluq yolu ilə əldə edilib?

Məsələ bu cürdür: bu ölkədə təsəvvür etdiyimizdən yüz qat artıq adam dələduzluqla, böyük pul-para hesabına qanunsuz işlər düzəltməklə məşğuldur və iflas, uğursuzluq halında bir-birini tutdururlar.

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin mayın 29-da açılış mərasimi keçirilən Azərbaycanın "Cənub Qaz Dəhlizi" (CQD) ilə bağlı fikirləri maraqlıdır. Cənab Putin bu layihəni alqışladığını bildirib.

"Azərbaycanın "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinə gəlincə, biz istənilən iqtisadi aktivliyi alqışlayırıq, biz Avropa bazarına enerji nəqlində diversifikasiyanı da alqışlayırıq", - deyərək Rusiya prezidenti Moskvada Bolqarıstan baş naziri Borisovla birgə keçirdiyi mətbuat konfransında deyib. Putin həmçinin qeyd edib ki, Rusiya bazar şərtlərinin təkmilləşməsinə maraqlıdır.

Tarixən şimal qonşumuz Azərbaycanın Rusiyadan yan

Putinin "Cənub Qaz Dəhlizi"ni

dəstəkləməsinin sirri

Ekspert: "Rusiya prezidenti Qərblə münasibətlərdə əlavə gərginlik yaradacaq addımlardan çəkinməyə çalışsın"

keçməklə icra olunan neft-qaz layihələrinin reallaşmasına, xüsusilə də Qərblə əməkdaşlığına maneələr yaratmağa çalışıb. Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəmərinin reallaşmaması üçün Kreml ən müxtəlif maneələrə əl atmışdı. Ancaq görünür, daha Rusiya Azərbaycanın bu layihələrin reallaşmasında tam müstəqil siyasət yürütdüyünü birdəfəlik qəbul etdiyi üçün reallıqla barışmalı olub. O da istisna deyil ki, Bakının yer aldığı üçtərəfli əməkdaşlıq formatları da Rusiya-Azərbaycan münasibətlərindəki problemlərin aradan qaldırılmasında öz sözünü deyir. Digər tərəfdən, hazırda Rusiya Qərbin sərbəst sanksiyaları ilə üz-üzə qalıb. Bu mənada özünün yaxın qonşusu ilə əməkdaşlığında problemlər yaratmaq ona sərfəli deyil. Eyni zamanda, Kreml CQD layihəsinə "xeyir-dua" verməklə Qərbin maraqlarında olan projeyə qarşı olmadığını nümayiş etdirir ki, bu, onun ABŞ və Avropa ilə münasibətlərinin perspektivi baxımından da faydalı gedirdir.

Ümumiyyətlə, son zamanlar Rusiya rəhbərliyinin Azərbaycanın bölgədəki roluna kifayət qədər yüksək qiymət verməsi diqqət çəkir.

Prezident İlham Əliyev də öz növbəsində Moskva və Bakının gələcək üçün çoxlu birgə planlarının olduğunu söyləyib. Dövlət başçısı ötən il prezident İ.Əliyev Rusiyadan gəlmiş nümayəndə heyətini qəbul edərkən maraqlı fikirlər söyləmişdi. "Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə növbəti görüşdə biz münasibətlərimizin ikitərəfli gündəliyinə nəzər yetirdikdə aşkar etdik ki, öz həllini tələb edən heç bir məsələ yoxdur"-prezident demişdi.

"Putinin Cənub Qaz Dəhlizi ilə bağlı açıqlamasını layihəyə dəstək kimi deyil, reallığı qəbul etmək kimi qiymətləndirməyin tərəfdarıyam". Bunu isə politoloq Şahin Cəfəri "Yeni Müsa-

vat"a açıqlamasında bildirdi. Siyasətçi qeyd etdi ki, Rusiyanın artıq konfrontasiya siyasətindən yorulmağa başladığını düşünür: "Putinin Qərblə münasibətləri yaxşılaşdırmaq istəyini görmək və anlamaq üçün analitik olmağa ehtiyac yoxdur, çünki bu istiqamətdə cəhdlər göz önündədir. Geosiyasi rəqabət əlbəttə, var və hər zaman olacaq, lakin Moskva qətiyyətlə maraqlı deyil ki, mövcud qarşılıqlı sanksiyalar və münasibətlərdəki böhran davam etsin. Kreml Qərblə anlaşmaq istəyir və ABŞ-ı israrla masaya çağırır ki, mövcud problemləri hərtərəfli müzakirə edib, qarşılıqlı güzəştlər yolu ilə onları həll etməyin yolları tapılsın. Mən Rusiya kəşfiyyatının hazırda Qərbin maraqlarına qarşı hansı məxfi əməliyyatları keçirdiyini bilməyirəm, amma inanıram ki, siyasi rəhbərlik və konkret Putin Qərblə münasibətlərdə əlavə gərginlik yaradacaq addımlardan çəkinməyə çalışsın".

Ş.Cəfəri digər məqamlara da diqqət yetirməyi vacib sayır: "Trampın da Putinlə dialoqa meyilli olması Moskvada ümid yaradır ki, yaxın perspektivdə ən azı münasibətlərdəki böhranın dərinləşməsinin qarşısı alınacaq və problemlərin hamısını olmasada, bəzilərini həll etmək mümkün olacaq. Belə bir məqamda

yaxın tərəfdaşlarıdır. Ona görə də Moskva bu layihəni dəstəkləməsə də, neqativ mövqə ortaya qoymağa da həvəsli deyil. Çünki adı çəkilən ölkələr və şirkətlərlə münasibətlərinə önəm verir".

Politoloq Moskvanı arxayınlaşdırarı başqa bir səbəb barədə də danışdı: "O səbəb budur ki, Avropanın təbii qaza tələbatı getdikcə artacaq və bu səbəblə "Qazprom" bazarda əsas təchizatçı rolunu qoruyub saxlayacaq. Lakin gələcəkdə "Cənub Qaz Dəhlizi"ne əlavə təchizatçıların qoşulması ehtimalı da var. Məsələn, Türkmənistan öz qazını bu marşrutla Avropaya nəql edə bilər. Xəzərin hüquqi statusu ilə bağlı Konvensiya imzalandıqdan sonra yəqin ki, biz bu məsələnin aktuallaşmağa başlayacağını müşahidə edəcəyik. İrəvan da layihəyə qoşulması istisna olunmur. Əgər bu baş verərsə, yəni həm Türkmənistan, həm də İran "Cənub Qaz Dəhlizi"ne qoşularsa, o zaman Avropaya nəql olunacaq qazın miqdarını ciddi şəkildə artırmaq mümkündür. Bunun üçün təbii ki, dəhlizin buraxıcılıq qabiliyyətini də artırmaq lazım gələcək. Ehtimal olunur ki, Türkmənistan və İranın layihəyə qaz verməsindən sonra nəql ediləcək təbii qazın həcmi ildə 60 milyard kubmetrə çata bilər. Bu, artıq Rusiyanın iqtisadi maraqları üçün təhlükə deməkdir. Çünki bu həcmdə əlavə qaz Avropa bazarına daxil olduqdan sonra rəqabətin güclənməsi və qiymətin düşməsi qaçılmazdır. Lakin qeyd etdiyim kimi, bunlar hələ ki real məsələlər deyil, sadəcə olaraq, gələcəkdə baş verə biləcək ehtimal olunan gəlişmələrdir. Ona görə də Moskva hazırda layihəyə qarşı aqressiv mövqə sərgiləmir". Ekspert düşünür ki, bu layihəyə görə Rusiya Azərbaycanı qarşı ciddi təzyiqlərə baslaya bilər: "Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan iqtisadi Rusiya ilə münasibətlərdə çox ehtiyatlı davranır və adətən şimal qonşumuzun mümkün reaksiyalarını qabaqcadan öyrənərək və hesablayaraq öz addımlarını atır. Əgər rəsmi Bakı bu istiqamətdə inamlı siyasət yerdirsə, deməli, Moskvanın məsələyə kəskin reaksiya verməyəcəyini və layihəyə müqavimət göstərməyəcəyini bilir".

□ E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

Türkiyədə 24 iyun seçkiləri yaxınlaşdıqca siyasi ehtiraslar da qızışır. Bu özünü həm namizədlərin qarşılıqlı ittihamlarında, həm də fərqli reyting sorğularında, həm də dünyanın Türkiyəyə baxışında özünü göstərir.

Bilindi ki, 24 iyun Türkiyədə həm parlament, həm də prezident seçkiləri keçiriləcək. İqtidar partiyası AKP seçkilərə MHP, Böyük Birlik Partiyası ilə birlikdə "Cumhur İttifaqı" adlı blokla gedir. Blokun prezident seçkilərindəki namizədi hazırkı dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğan. Müxalifət isə seçkilərə pərakəndə gedir. Ancaq müxalifətin əsas favoritləri bəllidir. Ana müxalifət CHP parlament seçkilərinə öz siyahısı ilə, prezident seçkilərinə isə Məhərrəm İncənin namizədliyi ilə gedir. Yeni yaradılmış İYİ Partiya isə öz siyahısı ilə parlament seçkilərinə, prezidentliyə isə partiya sədri, keçmiş daxili işlər naziri və vitse-spiker Meral Akşenerin namizədliyi ilə irəli sürüb. Daha bir aktiv müxalifət partiyası Səadətçidir. Seçkilərə öz siyahısı ilə gedən Səadət Partiyası prezidentliyə sədr Temel Karamollaoğlunun namizədliyi ilə irəli sürüb. Son illərdə keçirilən seçkilərdə stabil 10-11 faiz səs alaraq parlamentdə təmsil olunan HDP isə deputat seçkilərin öz siyahısı ilə gedir, prezidentliyə isə hazırda həbsdə olan partiyanın sabiq həmsədri Səlahəddin Dəmirtaşın namizədliyi ilə irəli sürüb.

Maraqlıdır ki, prezident seçkilərində müxaliflərin heç biri hazırkı prezidentə qalib gələcəyini iddia etmir. Ancaq bütün müxaliflər ikinci tura ümid edir. Çünki ikinci tur olarsa, müxaliflər prezident Ərdoğanı qarşı vahid namizədlə çıxış etməli olacaqlar. Bu zaman isə şanslar necə dəyərlər bərabərləşir. Ən son olaraq İYİ Partiyanın açıqladığı seçki reyting sorğusunun nəticələrinə

"Türkiyədə müxalifət qələbənin qoxusunu hiss edir" - Qərb nəşrindən iddia

24 iyun seçkiləri öncəsi şanslar və gözləntilər haqda bir daha

əsasən Akşener birinci turda 22 faiz səs qalacaq, seçkilər isə ikinci tura qalacaq. Yeri gəlmişkən, Qərb mediası Türkiyə seçkiləri yaxınlaşdıqca, bu mövzuya daha çox diqqət ayırır. Britaniyanın nüfuzlu "Economist" jurnalı 24 iyun seçkilərinə geniş təhlil yazısı həsr edib. BBC-nin təqdim etdiyi məqalədə qeyd olunur ki, Türkiyədə müxalifət Ərdoğan qarşısında qələbənin qoxusunu hiss edir. Eyni zamanda yazıda Akşenerin 20 faizdən çox səs alacağını yazıb.

Məhərrəm İncəni populyar dəliqanlı bir siyasətçi kimi xarakterizə edən jurnalın analitikləri sekulyar cəmiyyətdən olmasına baxmayaraq İncənin mühafizəkar kəsimlə əlaqə qura bilən nadir siyasətçilərdən biri olaraq qeyd ediblər.

Ancaq jurnalın əsas vurğusu son aylarda iqtisadi geriləmələr, lironin dəyərdən düşməsinin Ərdoğanı etimada mənfi təsir edəcəyi ilə bağlıdır. Eyni zamanda yazıda müxalifətin hazırkı namizədlərinin göstəricilərinin pozitiv olduğu, Akşenerin, İncənin çox aktiv və uğurlu bir kampaniya apar-

dığı qeyd olunur. Xüsusən də dünyəvi CHP ilə islamçı Səadət Partiyasının mütəfiqlik əlaqələri qurmasının seçkilərə təsir edəcək mühüm amil kimi qeyd edilir.

Söz düşmüşkən, iki gün əvvəl beynəlxalq reyting təşkilatları Türkiyənin ehtimal olunan iqtisadi artım faizini bu il üçün proqnozlaşdırılan 4 faizdən 2,5 faizə endirib. Buna əsas səbəb kimi ölkədəki yüksək inflyasiya, neft qiymətlərinin bahalaşması və türk lirasinin ucuzlaşması göstərilir. Qeyd edək ki, Türkiyədə Mərkəzi Bankın proqnozlaşdırdığı 5 faizlik inflyasiya hazırda 10,85 faizə ötürüb. Bu isə Türkiyədə milli valyutanın dəyərdən düşməsi tendensiyasının daha da dərinləşəcəyini göstərir.

Türkiyə belə bir vəziyyətdə seçkilərə gedir. Hazırda seçkilərə 3 həftədən də çox zaman qalır və ictimai geriləmələr, lironin dəyərdən düşməsinin Ərdoğanı etimada mənfi təsir edəcəyi ilə bağlıdır. Eyni zamanda yazıda müxalifətin hazırkı namizədlərinin göstəricilərinin pozitiv olduğu, Akşenerin, İncənin çox aktiv və uğurlu bir kampaniya apar-

di iqtisadiyyatına təsir göstərəcək seçkilər öncəsi hökuməti etibardan salmaq istəyidir. Milli valyuta sürətlə dəyərdən düşür, iqtisadi inkişaf tempi xeyli dərəcədə geriləyib və sair. Bütün bu hadisələrin kənardan idarə olunub-olunmadığını demək çətinidir. Ancaq fakt odur ki, Türkiyə seçicisinin rəyində iqtisadi vəziyyətin necəliyi ciddi rol oynayır. Bu isə hökuməti narahat edir.

İndi Türkiyə seçicisi 16 ildir yol gəlmiş, iş üslubunu, baxışlarını, ən əsası birinci şəxsin timsalında dini və milli dəyərlərə münasibətini bildiyi bir komanda ilə müxalifətin vərdəti gələcək arasında seçim etməlidir. Bu səbəbdən də son günlərdə ölkə iqtisadiyyatındakı təlatümlər AKP-nin mövqelərinə zərbə vurur. 24 iyun qədər Türkiyədə iqtisadi sabitləşmə yaranmasa, seçicilər arasında parçalanma yaranabilir, daha əvvəl sabitlik, iqtisadi inkişaf naminə AKP-ni seçən elektorat fikrini dəyişə bilər. Ancaq bunun üçün həm də müxalifətin inandırıcı vədləri olmalıdır.

□ **Kanan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Erməninin məkrli demokratiya oyunu

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Paşinyanın Gürcüstan səfərində bir detal diqqəti xüsusi çəkdi. Görüşlərdə Avropa Birliyinə (AB) inteqrasiya məsələsi az qala, əsas mövzu oldu. Gürcü baş naziri bu yolda qonşu Ermənistanla qoşa addımlamaq istəyini dilə gətirdi, Paşinyan isə belə ritorikadan məmnunluğunu gizlətmədi, Gürcüstanın uğurlarına sevindiğini dedi.

Bu, sadəcə, Rusiyanı qıcıqlandıracaq bir jest, detal deyildi. Daha çox Avropaya, Qərbə ismarış idi ki, Ermənistan da Gürcüstan kimi Qərbə üz tutmağa hazırdır. Paşinyan onsuz da Putinin gözü qarşısında komandasını sıfır qərbönlü, Amerikanın adamlarından, hətta Putinə söyənlərdən qurmaqdadır. Nə dərəcədə o, öz hədəfinə çatacaq, bunu zaman, bir də rusun səbri göstərəcək. Dəqiq olan odur ki, gizli-açıq qərbçi, hətta Sorosçu sayılan Paşinyan nəse "qaynatmaq" istəyir.

Sözsüz ki, Qərb amili xarici siyasətdə çox önəmlidir və istənilən ölkə öz inkişafı və milli təhlükəsizliyi üçün onu ciddiyyə almağa çalışır. Bircə fakt: Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini Rusiya kimi cəmi bir neçə qeyri-demokratik ölkə tanıyıb. Son olaraq Moskvanın satelliiti Suriya bu addımı atdı. Ancaq heç nə dəyişir. Çünki əsas Avropanın, ABŞ-in separatçı qurumları tanınmasıdır. Tanıldırsa, iş bitdi.

Bu da var ki, Avropa inteqrasiya yolu tutan postsovet ölkələrinin hamısı, Baltıyanı dövlətlər xaric, ərazi itiriblər. Gürcüstan, Ukrayna, Moldova kimi. Ermənistan isə əksinə, ərazi işğal edib və işğalçı kimi də AB-nin, NATO-nun qucağına düşmək istəyir. Azərbaycan üçün təhlükəli bu ola bilər. Hər halda, şahidiyik ki, işğal faktı Ermənistanın AB ilə tərəfdaşlıq sazişi imzalamasına əngəl olmadı. İndi isə bir sıra Avropa və Amerika rəsmiləri Paşinyana rəğbət bildirən bəyanatlar verərək onunla tezliklə görüşməyə can atırlar. Absurda bax ki, hətta İrəvanda bezi Qərb səfirləri onu Nobel sülh mükafatına namizəd irəli sürüblər.

Təhlükəli həm də odur ki, Ermənistan Rusiya orbitində qala-qala və işğalçı ola-ola, hiyləgərcəsinə Avropaya inteqrasiya yolu tutmaq arzusunda. Çünki bu yol lap başlanğıcında ölkələrə ciddi siyasi-maliyyə dəstəyi, vizasız rejim vəd edir. Odur ki, tədbiri və ayıq-sayıq olmalıyıq. Xüsusən də global güclərin beynəlxalq hüququ hörmətdən saldıqı, ikili standart siyasəti yürütdüyü zamanımızda.

"Şər deməsən, xeyir gəlməz". Yaxşı, deyirik, birdən bu ermənilərin kumiri öz xalqına verdiyi vədləri tutdu. İqtisadi-siyasi islahatları həyata keçirməyi, korrupsiyanın kökünü kəsməyi, məhkəmələri müstəqil eləməyi bacardı və demokratik parlament seçkiləri keçirdi. O halda işğalçı ölkə Gürcüstan kimi Qərbin gözündə qalxarmı? Şəksiz. Ardınca erməni lobbisi və Qərb investorları Ermənistanı sanballı yatırımlar qoymağa başlayacaqlar.

Beləcə, blokada rejimi xeyli yumşalacaq, işğal faktı Qərbin gözündə bir az da arxa plana keçəcək. O zaman biz hətta Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları güc yolu ilə azad etmək istəyəndə belə, Qərb ermənilərə qahmar çıxma bilər...

Bu, şəksiz ki, hərbi meydanında bizimlə bacara bilməyəcəyinə əmin olan düşmənin Qərbin əli ilə Azərbaycan əleyhinə "2-ci (virtual) cəbhə" açmaq cəhədidir, demokratiya kələyidir. O üzəndən biz ən pis variantı hazır olmalıyıq. Biz əsla imkan verə bilmərik ki, onsuz da xristian amilinə görə Qərbə bizdən bir köynək yaxın olan təcavüzkar ölkənin imici demokratik dünyanın gözündə Azərbaycandan yuxarı olsun. Ən azı, Qarabağa görə indidən ön tədbirlər haqda düşünmək pis olmaz.

Bəs nə etməli? Sualın cavabı əslində məşhur deyimdə gizlənib: "Demokratiyada çare tükenməz". Məsəl üçün, Ermənistanla eyni ildə Azərbaycanda da növbədənənar parlament seçkilərinin keçirilməsi mümkündür. Bizdə onsuz da prezidentli üsul-idarədir. O üzəndən bütün iddialı siyasi qüvvələrin iştirakı ilə nümunəvi bir parlament seçkilərinin təşkili üçün heç bir siyasi maneə yoxdur. Örnək də böyrümüzdə - qaradaş Türkiyədə azad siyasi rəqabət şəraitində hazırda davam edən seçkilər.

Əminik, Qərbin demokratik sayacağı parlament seçkiləri Azərbaycanı Avropanın, ABŞ-in nəzərində əhəmiyyətli dərəcədə qaldıracaq. Demək, Qarabağ məsələsində çəkimiz artacaq, ermənilərin dili qısılacaq - "islahatçı" Paşinyanın uğurlarından asılı olmayaraq.

Unutmayaq, istər hərbi, istərsə də siyasi yol olsun, Qarabağ qaytarmağın bir şərti də Azərbaycanın demokratik imici ilə bağlıdır...

Polkovnikə hörmət yoxdur

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

“O sənin öz ixtiyarındadır ki, öləndə düşsən bərzəx aləminə. Ayaq tərəfindən baca açıla cəhənnəmə və qatır yekəlikdə əqrəblər gəlib yapışalar bədəninə. Bu da sənin öz ixtiyarındadır ki, səni qəbrə qoyanda baş tərəfindən bir dəriçə açıla və o dəriçədən bir nəfər qılman gəlib sənən mazaqlaşsın”

(Mirzə Cəlil, “Ölümlər”)

Adamin kədərdən ürəyi sıxılır. Belə olmaz. Daha bir paxıllıq, həsəd faktı ortaya çıxmışdır. Daha bir qabaqda gedən, novator, yaradıcı insanımızın ayağından çəkib kəlləmayallaq elədik. Ermənilər isə buna qıraqdan baxıb gülürlər. Biz niyə ölmürük? Bu nə həyatdır yaşayırıq?

Yəqin dərhal anladınız söhbət nədən, kimdən gedir. Fövqəladə Hallar Nazirliyində fövqəladə istedad yiyəsi bir polkovnik var. Daha doğrusu, var idi, çünki onu nazirin əmri ilə işdən atıblar. Niyə axı, nədən ötrü? Bəs bizim axırımız necə olacaqdır? Görəsən dünyaya nöş gəlir insan? To be, or not to be, tovbe əstəgfürullah? Quo usque Catlina, abuter patientia nostra? Nəyse, əşşi, onsuz da bizim millət düzələndə deyil, başını aşağı sal, yeməyini ye.

Harda qalmışdıq? Hə, polkovnikdə. Bu polkovnik daxili yanma mühərrikləri - el dilində desək, maşının motoru haqda elə bir fantastik traktat qayırmışdı ki, buna dünyanın gələcək-bütün yazıçıları, psixiatrları, nə bilim, seksopatoloqları həsəd aparırdılar. Məsələn, qardaşımız kitabın bir yerində maşının motoruna eyni yağ tökməyi belə məsləhət görmüşdü (18 plyusdur, bütün məktəblilər yaxın otursunlar): “Elə qadın var çoxlu kişi ilə gəzir. Ancaq motoruna həmişə eyni yağ tökülən maşın bakirə qız kimi təmiz qalır”. Başqa bir hissədə polkovnik dul qadınları maşın bazarında köhnə maşınlara bənzədib. Yaxud 40 gün dayanmadan ət yeməyin əxlaqa ziyan olduğunu yazıb. Doğrusu, polkovnikin yaxşı yaşadığını zənn edirik, çünki indiki zamanədə hər heyvənin işi deyildir 40 gün cəhənnəmə, dalbadal 4 gün ət yeyə bilsin. Camaat bunu heç təsəvvürünə gətirmir, gəl gör ziyana düşək. Ancaq əlbəttə, buna pis yanaşmırıq, polkovnikin əgər dalbadal 40 gün ət yeməsi mümkün imişsə, alqışlayırıq. Belə şeyə görə adamı işdən çıxararlar? Əksinə, ət yeməyi ondan öyrənməli idik. Nə isə, əşşi... Yuxarıda yazdım...

Uzun sözün qısa, yüz ildə bir dəfə yetişən Freyd savadlı, Markiz de Sad ədəbi tefəkkürlü, Rudolf Dizel qəder texniki bilikli insanı - polkovnik Əbülfəz Kazımovu artıq işdən çıxarıblar. (Bizim səy qəzetçilərdə adətən “polkovnik” adı keçən istənilən mətnə Markesin “Polkovnikə məktub yoxdur” romanından başlıq qayıрмаq xəstəliyi olurdu. Ancaq biz çalası çıxmış, səkisi çökmüş, yol nişanı aşmış, körpüsü uçmuş yoldan istifadə etməyəcəyik - bax: başlığa). Halbuki, Əbülfəz müəllimin bilikləri yaymaq üçün bu mütərəqqi üsulundan başqa kitablarda da yararlanmaq olardı. Məsələn, tutaq ki, zəlzələ, külək, sel kimi təbii fəlakətləri, fövqəladə halları tədris edərsən. Orada 3 ballıq zəlzələni Rixter şkalası ilə yox, Əbülfəz şkalası ilə “İpək qarı zəlzələsi” yazmaq olmazmı? 7 baldan yuxarı “Köpək qarı zəlzələsi” olsun. Tornadonu tumanı başına keçirdib bütün məhəlləni dağıdan ləçər arvad xeyləyinə, seli isə həyasız zənənlərə oxşatmaq uyğundur. Belə assosiativ təhsilin uşaqlara, gənclərə müsbət təsiri danılmazdır.

Özü də sizə deyim ki, bu cür tədris üsullarının müəssəlman aləmində tarixi ənənələri vardır. Örnək üçün, bizi günahdan çəkəndirmək üçün cəhənnəmdəki əqrəblərlə qorxuturlarmı? Ya da düzgün yola gəlmək, seçkilərdə YAP-ı dəstəkləmək üçün şeyx həmişə demirmi ki, cənnətdə belə şəxsləri sinəsi qabarıq cavan və bakirə qızlar gözləyir? Deyir. Yoxsa ümumi sözlərlə kimə nəyi başa salmaq olar? Hərşinin əlində bir dənə smartfon var, bütün günü instaqramdan çıxırlar. Belələrinə elm öyrətmək üçün məhz sınaqdan çıxmış Əbülfəz polkovnikin üsulları lazım idi.

Bunu da pisniyyətlər, paxıllar, qarıqurdular yarıda qoydular. Görüm sizin yağınızı heç dəyişən olmasın, ilahi, amin!

Ağ Evin ikili standart siyasəti: Vaşinqton “kartını” açır

Ermənistandakı son hakimiyyət çevrilişindən sonra sanki işğalçı ölkəyə Qərbin aparıcı dövlətləri və təsisatlarının hüsn-rəğbəti artıb. Bunu həmin ölkələrin yüksək çinli şəxslərinin verdikləri bəyanatlardan asanca görmək olar. Söhbət öncəliklə dünyanın supergücü ABŞ-dan gedir. Bu da bəzi qənaətlərə yol açır. Lakin bu barədə az sonra...

“ABŞ Ermənistanın yeni hökuməti ilə “Minilliyin çağırışları” maliyyə dəstəyi proqramının bərpə olunmasını müzakirə edir”. “Yeni Müsavat” AzadlıqRadiosunun erməni redaksiyasına istinadən xəbər verir ki, bu barədə jurnalistlərlə söhbətdə Amerikanın Ermənistandakı səfiri Riçard Millz deyib. Onun sözlərinə görə, rəsmi Vaşinqton tərəfindən Ermənistanı kömək göstərməsi ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya işləri üzrə köməkçisinin müavini Bricit Brinkin İrəvan danışıqlarının gündəliyinə daxil edilib (*amerikalı diplomat bir neçə gün öncə Bakıda da olub və prezident İlham Əliyevlə görüşüb*). İrəvanda isə o, prezident Armen Sərkisyan, baş nazir Nikol Paşinyan və xarici işlər naziri Zoqrab Mnasakanyanla bir araya gəlib.

“Biz şadiq ki, Ermənistanın yeni hökuməti ilə ABŞ-ın bu hökumətə necə kömək etməsinin müzakirə etmək imkanımız var. Bilirsiniz ki, bir neçə gün qabaq burada Dövlət Departamentinin rəsmisi Bricit Brinkin olub. O, Ermənistanın yeni hökumətinə necə dəstək verə biləcəyimizin yollarını müzakirə edib. Biz ABŞ tərəfindən mümkün variantları müzakirə elədik. Həmçinin, əməkdaşlığın digər yollarından danışdıq, “Minilliyin çağırışları” maliyyə proqramı çərçivəsində Ermənistanı maliyyə köməyi məsələsi müzakirə ediləcək. Həm Dövlət Departamentinin rəsmisi B.Brinkin İrəvan səfəri, həm də səfir Millzin son açıqlaması göstərir ki, Vaşinqton artıq bu yöndə hərəkətə keçməyə hazırdır.”

****

Qeyd edək ki, R.Millz Ermənistanın yeni rəhbərliyi ilə tez-tez bir araya gəlir, nəinki Rusiya səfiri Sergey Kopirkin. Az öncə o, Paşinyanla görüşdə Amerikanın Ermənistanı hətərəfli dəstək verməyə hazır olduğunu bildirmişdi. Bu da ən əvvəl onun göstəricisidir ki, işğalçı ölkədəki son hakimiyyət çevrilişindən ABŞ tam məmnundur, hətta hadisələrdə gizli “dirijorluq” da edib. Zəttən, Paşinyan da borclu qalmır. Komandasını bütünlüklə qərbpərəstlərdən, Rusiyaya nifrət edənlərdən formalaşdırır.

Ermənistanın əsas dərdi isə maliyyədir. Maliyyə olarsa, ac-yalavac xalq Pşainyandan razılıq edəcək, Rusiyanı söyəcək, Amerikanı öyəcəcək. Aydın məsələdir ki, “pulu kim verirsə, musiqini də o sifariş edir”.

ABŞ-dan Ermənistanı böyük maliyyə vədi - kritik gəlişmə

Rusiyaya sanksiyalar tətbiq edən Amerika Azərbaycan ərazilərini işğal edən digər işğalçıya böyük paralar vəd edir; İrəvanda ABŞ səfirinin yerli rəhbərliklə tez-tez təmasa girməsinin sirri; Rusiyanın reaksiyası sərt ola bilər, çünki...

dövlət katibi Mayk Pompeo bu günlərdə Ermənistanda dinc hakimiyyət dəyişikliyi alqışladığını bəyan elədi və vəd verdi ki, “Minilliyin çağırışları” çərçivəsində Ermənistanı maliyyə köməyi məsələsi müzakirə ediləcək. Həm Dövlət Departamentinin rəsmisi B.Brinkin İrəvan səfəri, həm də səfir Millzin son açıqlaması göstərir ki, Vaşinqton artıq bu yöndə hərəkətə keçməyə hazırdır.

****

Qeyd edək ki, R.Millz Ermənistanın yeni rəhbərliyi ilə tez-tez bir araya gəlir, nəinki Rusiya səfiri Sergey Kopirkin. Az öncə o, Paşinyanla görüşdə Amerikanın Ermənistanı hətərəfli dəstək verməyə hazır olduğunu bildirmişdi. Bu da ən əvvəl onun göstəricisidir ki, işğalçı ölkədəki son hakimiyyət çevrilişindən ABŞ tam məmnundur, hətta hadisələrdə gizli “dirijorluq” da edib. Zəttən, Paşinyan da borclu qalmır. Komandasını bütünlüklə qərbpərəstlərdən, Rusiyaya nifrət edənlərdən formalaşdırır.

Ermənistanın əsas dərdi isə maliyyədir. Maliyyə olarsa, ac-yalavac xalq Pşainyandan razılıq edəcək, Rusiyanı söyəcək, Amerikanı öyəcəcək. Aydın məsələdir ki, “pulu kim verirsə, musiqini də o sifariş edir”.

Amerika isə pulu heç vaxt boşuna vermir. Əsas hədəf şübhəsiz ki, Ermənistanı tədricən Rusiyanın siyasi-hərbi orbitindən uzaqlaşdırıb Qərbə yönəltməkdir.

Daha bir hədəf yəqin ki, Ermənistanın İranla əlaqələrini minimuma endirmək, Tehrandan asılılığını azaltmaqdır. Bu isə İranı tam izolyasiyaya salmaq istəyən Vaşinqton üçün çox mühümdür. Hətta bəzi məlumatlara görə, artıq inqilabdan sonra Amerika agentləri İranla sərhəd bölgələrdə yerləşdirilib. Ölkənin rəhbəri Amerikanın adamıdır, niyə də olmasın.

****

Bütün hallarda Azərbaycan üçün önəmli olan məsələ Vaşinqtonun ikili siyasətidir. Ukraynaya görə Rusiyaya sərt sanksiyalar tətbiq edən Amerikanın başqa bir işğalçı ölkəyə - Ermənistanı qarşı bunca loyallaşmağa başlaması, di- ametral ters münasibət sergiləməsi, “maliyyə ciblərini” açmağa hazırlaşması düşündürməyə bilməz...

Odur ki, bu proseslərə Rusiyanın verəcəyi reaksiya və atacağı kontur-addımlar daha maraqlı olacaqdır. Hələ ki, Moskva gözləmə mövqeyində olması təəssüratını yaradır. Ancaq bu, zahirən belə ola bi-

lər. Çünki Ermənistan Rusiya üçün regionda yeganə hərbi qala, forpostdur. İran Və Türkiyə ilə onun təmasını təmin edən yeganə bölgədir. Ermənistanı 5 minlik Rusiya hərbi kontingenti var.

Heç şübhəsiz, Kreml baş verənləri görməzlikdən gələ bilməz. Son vaxtlar Rusiyanın aparıcı mediasında “nankor Paşinyanı” cəzalandırmaq çağırışlarının artması az şey demir və qarşıdakı böyük hadisələrin anonsu da sayıla bilər. Hər halda silahı erməniyə Amerika yox, Rusiya verir, özü də bazar qiymətinə deyil, daxili qiymətə, yəni ucuz. Üstəlik, Rusiyanın ayırdığı faizsiz kredit əsasında.

****

Müşahidə edilən odur ki, “rəngsiz inqilab”dan sonra, daha dəqiqi, “rəngsiz inqilab”la ABŞ, Avropa ilə Rusiya arasında Ermənistan uğrunda mübarizə qızışıb. Hətta Paşinyanı Rusiya əleyhinə şirnikləndirmək üçün İrəvanda ki bəzi Qərb səfirləri onu Nobel sülh mükafatına namizəd irəli sürüblər. Belə görünür ki, önümüzdəki aylarda Ermənistanla bağlı siyasi temperatur yayın temperaturuna adekvat olacaqdır.

☐ **Siyasət söbəsi, “Yeni Müsavat”**

Elxan Şahinoğlu

Hüquq professoru İlham Rəhimov "Yeni Müsavat"a müsahibəsində bir sıra məsələlərlə bağlı olduqca maraqlı və diqqətçəkən açıqlamalar verib. İlham Rəhimov qeyd edib ki, yeni iqtidar Ermənistanın genəl siyasətini dəyişməyəcək - hansı xətt var idisə, o da davam edəcək. Rusiya-Ermənistan münasibətlərində hansısa kardinal dəyişikliklərin olacağını düşünmək yersizdir.

Professor deyib ki, bizlərə elə gəlir Ermənistan Rusiyadan çox asılıdır, Kreml İrəvana istədiyi basqını göstərə bilər. Amma unuduruq ki, Rusiyanın da Ermənistandan asılılığı var: "Kreml İrəvanla ultimativ tonda, kəskin ritorika ilə danışıqdan sonra eyni reaksiya İrəvandan gəlir. Aydın ki, iqtisadi cəhətdən Ermənistan Rusiyadan asılıdır-Rusiya Ermənistana enerjini güzəştli şərtlərlə satır, silah-sursatla bağlı anlaşmaları çoxdur. Ancaq məsələnin başqa tərəfi də var: Rusiyanın Ermənistanda bir neçə hərbi bazası yerləşir. Bu mənada Ermənistanın da dəstəyi Rusiya üçün önəmlidir. Ermənistan Türkiyə ilə sərhəddədir. Yeni, o bölgə

Rusiyanın faktiki olaraq NATO ilə sərhədləridir. Bu da Ermənistanın avantajıdır: Rusiya hər zaman onları qorumağa, dəstək verməyə çalışacaq. Təbii, nisbətə götürsək, Ermənistan Rusiyadan daha çox asılıdır. Ancaq dediyim səbəbdən Ermənistan da Rusiya üçün az önəmli ölkə deyil".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a şərhində bildirib ki, professor İlham Rəhimovun dedikləri reallığı əks etdirir. Ermənistan Rusiyadan asılı olsa da bu, o demək deyil ki, Rusiyaya zidd olan heç bir hərəkəti etmir: "Məsələ, Ermənistan Rusiyadan asılı ol-

Rusiya niyə Ermənistanın nazı ilə oynayır...

Politoloq: "Paşinyan nazirlərin əksəriyyətini Qərblə əməkdaşlıq edən fiqurlardan təyin edib"

sa da, bu ölkənin baş naziri son addımları ilə bir az Qərbe yaxınlaşmaq istəyir. Çünki Rusiya Ermənistanın hazırkı hakimiyyətinə inanmır və Nikol Paşinyana siyasi təminat almadan kredit verməyəcək. Paşinyanın gərəkən krediti ya ABŞ, ya da Avropa İttifaqından ala bilər. Paşinyan artıq Vaşinqtona bu istiqamətdə müraciət edib. Ancaq Vaşinqton da siyasi təminat almadan Paşinyana maliyyə yardımı etməyəcək. Vaşinqtonun əsas tələbi Paşinyanın Rusiyadan uzaqlaşmasıdır. Mənə elə gəlir ki, Paşinyan da Rusiyanın caynağından qurtulmaq istəyirdi. Paşinyan nazirlərin əksəriyyəti-

ni Qərblə əməkdaşlıq edən fiqurlardan təyin edib. Bu isə Rusiyadakı siyasi mərkəzlərin xoşuna gəlir.

Bu günlər Bakıda rusiyalı ekspertlə görüşdüm. O mənə inandırmağa çalışdı ki, Rusiyanın hakimiyyət dairələrində Paşinyana inanmırlar, hətta iş o yerə çatıb ki, hakimiyyətdə və mediada qatı rus millətçiləri belə Ermənistanı kəskin tənqid etməyə başlayıblar. Yeni həmin ekspertin mənə dediyi sözlərdən aydın olurdu ki, Ermənistan Rusiyanın nöqəri olmasına baxmayaraq ağasına qarşı üsyan bayrağını qaldırıb və Moskva Paşinyanı cəzalandırmaq istəyir. Rusiyalı ekspert mənə dedi ki,

əgər Azərbaycan Avrasiya İqtisadi Birliyinə və daha sonra Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsinə daxil olarsa, Rusiya Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonların boşaldılmasını sürətləndirəcək. Mənim ona "kim təminat verə bilər ki, biz bu iki təşkilata üzvlük istəyimizi ortaya qoysaq Rusiya torpaqlarımızın boşaldılması məsələsini həll edəcək" sualına cavab belə oldu ki, guya Kreml Bakıdan signal gözləyir. Bu təklif yeni deyil, əvvəllər də Bakıya adı çəkilən iki təşkilata üzvlüklə bağlı təkliflər edilib. Avrasiya İqtisadi Birliyi və Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi əslində amorf təşkilatlardır. Qazaxistan və

Belarus da bu iki qurumun üzvləridirlər və heç də müstəqilliklərini itirməyiblər və ya tamən Rusiyadan asılı deyillər. Ancaq məsələ burasındadır ki, Azərbaycan bu iki təşkilata daxil olsa balanslaşdırılmış xarici siyasətindən rəsmən imtina edəcək, bu isə Qərblə münasibətlərimizə xələl gətirəcək. Ancaq hətta bu itkini göz önünə alaraq biz Rusiyanın istədiyi iki təşkilata üzv olsaq mən Moskvanın Ermənistan hakimiyyətini sıxışdırıb torpaqlarımızın azad olunmasına yaşı işıq yandıracağına şübhə edərəm. Həmin ekspert mənə inandırmağa çalışdı ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin də simpatiyası Azərbaycanın tərəfindədir və ona Bakıdan signal lazımdır ki, Paşinyanı cəzalandırsın. Ancaq mənə elə gəlir ki, elə birinci signalı Putin özü bizə verməlidir ki, münaqişənin ədalətli həlli üçün real addım atmağa hazır olduğunu göstərsin".

Politoloqun sözlərinə görə, Ermənistanda Rusiyanın maraqları olduğu üçün Moskva bəzən bu ölkənin nazı ilə də oynayır.

□ **Etibar SEYİDAĞA,** "Yeni Müsavat"

Trampı hakimiyyətə Putinin gətirdiyi iddiası puç oldu - Ağ Ev sahibi təhlükələrdən necə sovuşdu?

Nəzakət Məmmədova: "O, artıq Rusiyaya münasibətdə əvvəlki kimi mülayim mövqedə deyil"

ABŞ prezidenti Donald Tramp ətrafında gəzən iddiaların, hakimiyyətinə olan təhlükələrin son vaxtlar aradan qalxdığını şahidi olmaqdayıq. 2016-cı ilin noyabrında seçkilərdən sonra onun qələbəsində Rusiyanın əlinin olduğu barədə iddialar uzun müddət gündəmi zəbt etdi.

Hətta bu səbəbdən Ağ Ev sahibinin impiçment ediləcəyi deyilirdi. Biznesmen Trampı bacarıqsız siyasətçi sayanların onun hakimiyyətinə sona qədər başa vurmayacağını düşünürdülər. Lakin görünən odur ki, Tramp hakimiyyətinə təhlükələri aradan qaldıra bilib. Hətta qələbəsində Rusiya prezidenti Vladimir Putinin rolunun yüksək olduğuna inananların sayı artıb. Ekspertlər hesab edirlər ki, Trampın gəlişindən sonra Qərbin Rusiyaya qarşı sanksiyalarının daha da

Donald Tramp

Vladimir Putin

sərtləşdirilməsi bu iddiaların puç olmasına əsas səbəbdir.

Politoloq Nəzakət Məmmədova hesab edir ki, Trampın ətrafında baş verən qalmaqallar, impiçment məsələsi səngiməyə doğru gedir: "Bildiyimiz kimi, hələ Tramp seçildiyi ilk günlərdən onun Rusiya ilə əlaqələrini xüsusi prokuror Müller araşdırdı. Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi, Konqres və digər qu-

rumlar bu məsələni araşdırırdılar və məsələ impiçment həddinədək gəlib çatmışdı. Lakin son olaraq Konqresin Nümayəndələr Palatasının Kəşfiyyat Komitəsi və Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi araşdırma nəticəsində 150 səhifəlik sənəd tərtib etdi və Trampın seçki qərarının Rusiya ilə gizli sövdələşmə olduğuna dair sübutların olmadığını, rusların Trampa xüsusi kö-

mək etmək istəyinin olmamasını bəyan etdi. Lakin Rusiyanın seçki kampaniyasında ixtilaf yaratmaq istədiyi də istisna edilmədi. Halbuki, Konqresin hər iki palatası - həm Senat, həm də Nümayəndələr Palatasının Kəşfiyyat Komitələri təhqiqatda iştirak edirdilər. Xüsusi prokuror Robert Müller 13 Rusiya vətəndaşını bu seçkiyə müdaxilədə ittiham edirdi. Baxmayaraq ki, həm Ağ Ev, həm də Kreml bu ittihamları rədd edirdi. Nəticənin bu cür yekunlaşması bir neçə amilə bağlı ola bilər. Lakin düşünürəm ki, buna əsas səbəb Trampın onun əleyhdarı olan qüvvələrlə - Pentaqon və Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi ilə razılığa gəlməsi oldu. Prezidentlik müddətinin ilk dövrlərində Tramp onlarla qarşıdurma xətti seçmişdi və bu, onu impiçment təhlükəsi ilə

üz-üzə qoymuşdu. Pentaqon, Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi və Dövlət Departamentindəki sərt xətt tərəfdarlarına qarşı çıxaraq Tramp xarici siyasətdə onların əksinə siyasət həyata keçirirdi. Bu, ABŞ xarici siyasətinin təzadlı və anlaşılmazlıq dövrü kimi də səciyyələne bilər. Məsələn, Tramp Pentaqonun və MKİ-nin əksinə olaraq, Gülni ekstradisiya etmək, Suriyanın şimalından Amerika hərbiçiləri çəkmək, Rusiyaya qarşı sanksiyalar tətbiq etməmək kimi mülayim siyasətə üstünlük verirdi və bu, onun Pentaqonda qarşıdurmasına səbəb olmuşdu. Eləcə də, Qüdsün tanınması onu digər ABŞ daxili güc mərkəzləri və dünya birliyi ilə üz-üzə qoymuşdu. NATO buna Avropadakı üzvlərinə artıq məsajlar verilməsi və s. buna aid ola bilər. Lakin getdikcə Tramp ətrafında həlqə daraldıqca, o, daha güzəştçil mövqə tutmağa başladı. Xüsusən də İrana münasibətdə onun mövqeyi Pentaqonla üst-üstə düşür. Öz loyallıq dövlət katibini daha sərt xətt tərəfdarları olan Pompeo ilə əvəz etməsi isə bu güzəştin daha bir nümunəsi oldu. Görünür, Tramp müqavimətin mənasız olduğunu anlayıb. Bunun onun impiçment aparacağı, ikinci müddət prezidentliyinə isə ümumiyyətlə imkan verməyəcəyini başa düşüb və güzəştlərə, sövdələşməyə gedib. Xüsusən, İrana nüvə sazişindən çıxması, Türkiyədəki seçkilərdə Erdoğanı qarşı olan siyasi qüvvələrə dəstək verilməsi və digər məsələdə onun mövqeyi ilə Pentaqon və Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin mövqeyi de-

mək olar ki eynidir. Həmçinin, artıq Rusiyaya münasibətdə o, əvvəlki mülayim mövqedə deyil. Ukraynaya silah verilməsinə dair direktiv, Ermənistandakı son hadisələr və s. bunu göstərir".

Politoloq onu da bildirdi ki, Tramp yenidən dövlətdaxili güc mərkəzlərinin sözdən çıxsa, ona qarşı yeni ittiham dalğası başlaya bilər: "Trampın yaxın olduğu yevangelistlər və yəhudi lobbisi ilə Pentaqonda üstünlüyə malik olan katolik Eliya arasında hələ ki, sövdələşmə olduğu müştahidə olunur. Əgər Tramp bu sövdələşmədən yayınarsa, o zaman ABŞ xarici siyasətində fikir ayrılığının və daxilə anti-Tramp kampaniyasının yenidən şahidi ola bilərik. Hazırda heç zaman olmadığı kimi Amerikanın xarici siyasəti "qırğılar" və ya "şahinlər" deyilən sərt xarici siyasət kursu tərəfdarlarının nəzarətinə keçib. Tramp isə onlara qarşı əvvəlki kimi müqavimət göstərmir. ABŞ-ın hazırkı qlobal planlarının olduğu dövrdə hakimiyyət daxilində ixtilafın olması nə Trampa, nə də Pentaqonla hərbi-sənaye kompleksinə, transmilli enerji şirkətlərinə lazım deyil. Tramp özü də biznesmendir və hər şeyə ilk növbədə, işgüzar nöqteyi-nəzərdən baxır. Odur ki, bu vəziyyətdə fikir ayrılıqları həm siyasi, həm iqtisadi böhrana səbəb ola bilər. Bu, nə biznesmen prezident Trampı, nə də dövlət içində dövlət olan Pentaqonu qane edir".

□ **Cavansir ABBASLI,** "Yeni Müsavat"

Mayın 29-da Bakıda "Cənub Qaz Dəhlizi"nin rəsmi açılışının olması Azərbaycan üçün ən əhəmiyyətli hadisələrdən biri sayılır. Cəmiyyətin ən müxtəlif sahələrindən gələn mövqelərdən anlaşılır ki, bu məsələyə diqqət olduqca yüksəkdir. Azərbaycanın Avropa ilə əlaqələrinin bundan sonra daha da intesivləşəcəyi, müsbətə doğru ciddi dəyişiklərin olacağına ümidlər çoxdur.

Amma bununla belə, "Cənub Qaz Dəhlizi"nin açılışından sonra özlərini demokratiya qarşıları sayan Amerika başda olmaqla, Qərb ölkələrinin rəsmi Bakıya münasibətində insan haqları və digər bu kimi məsələlərin arxa plana keçəcəyi barədə düşüncələr də var. Qərb dünyasının Azərbaycanla əlaqələri daim müsbət yöndə saxlamaqda maraqlı olacağı bildirilir. Əslində dəhlizin açılışından sonra Amerikadan gələn rəsmi mövqelər də bunu deməyə əsas verir.

AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı bildirdi ki, "Cənub Qaz Dəhlizi" boru xəttinə ilk qazın vurulması beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın mövqeləri baxımından çox önəmlidir: "Avropanın enerji təhlükəsizliyi siyasətinin tərkibində Azərbaycanın rol alması dövlətimizin milli maraqlarına tam uyğundur. Yəni əzizlərdən Qarabağ məsələsinə görə dövlətimizin beynəlxalq aləmdə siyasi baxımdan əlinin güclü olmasına xidmət edəcək bir hadisədir. Gələcəkdə də digər ölkələrin qazının Avropaya ötürülməsində bu boru xəttindən istifadəsi də əlavə gəlirlər gətirəcək. Demək istədiyim odur ki, bu hadisə ölkəmizin beynəlxalq aləmdəki maraqları baxımından çox əhəmiyyətlidir. Boru xəttinin açılışı ilə əlaqədar ölkəmizə ünvanlanan təbriklər və bu təbriklərin məzmunu da dediklərimizi bir daha sübut edir".

VİP sədri Əli Əliyevin qənaətinə görə, "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi ciddi global mahiyyət daşıyan enerji layi-

"Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinə müxalifətdən reaksiyalar

Tural Abbaslı: "Ölkəmizin beynəlxalq aləmdəki maraqları baxımından çox əhəmiyyətlidir"

Əli Əliyev: "Bu, dünyanın enerji xəritəsinin dəyişməsi deməkdir"

Elçin Mirzəbəyli: "Dəhliz Azərbaycanın mövqelərini möhkəmləndirir"

həsi qədər də siyasi, enerji təhlükəsizliyi, maliyyə hədəfləri layihədir: "Fikrimcə, bu proje təkə bizim qaz ehtiyatlarına hesablanmayıb. Gələcəkdə Orta Asiya və Qazaxıstan qaz resurslarının Avropa bazarlarına çıxarılması üçün yararlı ola biləcək bu marşrut Rusiyadan yan keçməklə həyata keçirilir. Bu isə dünyanın enerji xəritəsinin dəyişməsi deməkdir. Yeri gəlmişkən, belə strateji məsələlərə qiymət vermək üçün, Suriya hadisələrinin kökünü sınamaq lazımdır. Suriyanın dövlət kimi xərətədən silinəmə həddinə çatma səbəbi Türkiyənin patronajı altında Qəter qaz ehtiyatlarının Suriya üzərindən daşınması planıdır. Suriyanın müharibəyə salın-

ması "Qazprom" maraqlarından qaynaqlanır. Yaxud İtaliyada kəmərin keçmə marşrutuna müqavimət göstərən populist "5 ulduz" fraksiyasının Kremləndən təlimat alması Avropa mətbuatının müzakirə mövzusu idi. Rusiyanın sakit qalması ehtimalı da var".

"Xalq Cəbhəsi" qəzetinin baş redaktoru **Elçin Mirzəbəyli** bildirdi ki, "Cənub Qaz Dəhlizi"nin açılışı mühüm geoiktisadi və geosiyasi hadisədir: "Dəhliz Azərbaycanın global enerji bazarındakı və global dünya iqtisadiyyatındakı mövqelərini möhkəmləndirir, onun Avropanın enerji təhlükəsizliyindəki rolunu daha da artırır. Bu isə öz növbəsində ölkəmizin geosiyasi

əhəmiyyətinin daha bir neçə pillə artması deməkdir. Demokratiya, insan haqları, söz və fikir azadlığı kimi fundamental azadlıqlar hər hansı bir ölkənin inhisarında olan məsələlər deyil və dünyada heç bir ölkəyə fundamental azadlıqlarla bağlı hakimiyyət statusu verilməyib. Əslində sadaladığım bu fundamental dəyərlərin gözdən salınmasının əsas səbəblərindən biri də bəzi dövlətlərin və onların himayəsində olan beynəlxalq təşkilatların bu bəşəri dəyərlərdən dünyanın müxtəlif bölgələrində öz maraqlarını həyata keçirmək üçün təzyiqa vəsaiti kimi istifadə etmələridir. Fundamental azadlıqlar Azərbaycanda konstitusion nor-

di maraqlarını əsas götürəcəyi və fundamental azadlıqlara önəm verməyəcəyi barədə iddiaların təxribat xarakterli, aşağılayıcı və ziyanlı olduğunu düşünürəm. İqtisadi, siyasi və hüquqi islahatların həyata keçirilməsi prosesi Azərbaycan dövlətinin iradəsi çərçivəsində reallaşdırılır. Ola bilsin ki, kimlərsə bu prosesin daha intensiv şəkildə həyata keçirilə biləcəyini arzulayır. Amma dövlət idarəçiliyində arzu və istəklər deyil reallıqlar əsas götürülür".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Avrokomissar Bakıda kimlərlə görüşdü...

Novella Cəfəroğlu: "Onların Azərbaycana səfərinin əhəmiyyəti böyükdür"

Avropa İttifaqının enerji məsələləri üzrə komissarı **Günter Ottinger**in Azərbaycana səfəri başa çatıb. Avropalı komissarın səfər çərçivəsində rəsmilərlə yanaşı, vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri, ölkə müxalifəti ilə görüşüb-görüşmədiyi məlum deyil. Bu barədə xəbərlər də yayılmayıb.

G.Ottinger səfərinin yekunları barədə keçirdiyi mətbuat konfransında da bu məsələyə toxunmayıb.

Seçkilərin Monitorinqi və Demokratiyanın Tədrisi Mərkəzinin (SMDTM) rəhbəri Anar Məmmədli avropalı komissarın Bakıya gəlişinin qeyri-rəsmi olduğunu söylədi: "O rəsmi mandatla Bakıya gəlməyib. Cənub Qaz Dəhlizi ilə bağlı keçirilən müxtəlif tədbirlərə qatılmaq və ADA Universitetində çıxış üçün Azərbaycana gəlmişdi. Xarici nümayəndələr rəsmi səfər olmayanda siyasi partiyalar, vətəndaş cəmiyyəti ilə görüşümlər. Bu səfərin Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında sazişin bağlanması üçün aparılan danışıqlar çərçivəsində baş tutduğunu düşünürəm. Çünki bir neçə həftə öncə böyük bir nümayəndə heyəti Bakıya gəlmişdi, ölkə başçısı, müəyyən nazirliklərlə, parlament üzvləri ilə görüşləri oldu. O görüşlərlə müqayisədə bu səfər zamanı keçirilən görüşü qeyri-rəsmi kimi səciyyələndirmək olar. Təəssüflərlə olsun ki, Cümhuriyyətin yüz illiyi ilə bağlı keçirilən tədbirlər beynəlxalq səviyyədə olmadı. Gürcüstan və Ermənistandan fərqli olaraq, yüz illiklə bağlı Azərbaycana azsaylı xarici qonaqlar gəldi. Xaricdən demək olar ki, yalnız təbrik məktubları gəldi. Amma Gürcüstan Avropa Komissiyasının prezidenti, 5 Avropa Birliyi ölkəsinin rəhbəri gəldi. Azərbaycan üçün yaxşı imkan yaranmışdı ki, xarici qonaqlar ölkəmizə dəvət olunsun. Açıqı, bu səfəri əlamətdar hadisə hesab etmirəm".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu Günter Ottingerlə görüşməsələr də, onun yaxın nümayəndələri ilə görüşdüklerini qeyd etdi: "Onların ayrı-ayrı nümayəndələri ilə görüşdük. Məsələn, gender məsələləri və insan haqları üzrə nümayəndələrlə görüşdük. Çox yüksək səviyyədə görüş oldu. Qadınlara bağlı onlara çoxsaylı informasiyalar verdik. Onların Azərbaycana səfərinin əhəmiyyəti yüksəkdir".

Vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələrindən olan yazıçı-publisist Mehriban Vəzir də bu görüşlərdə iştirak edib: "Günter Ottinger siyasi partiyalar və vətəndaş cəmiyyəti ilə nə üçün görüşmədiyi barədə bir söz deyə bilmərəm. Bu onun şəxsi seçimidir. Belə görüşlərdən bir nəticə gözləmirəm. Biz vətəndaş cəmiyyətin problemləri ilə bağlı danışdıq. Onlar bizdən təkliflər gözləyir, problemləri bilmək istəyirdilər. Öz fikirlərini dedik. İki saatlıq normal bir fikir mübadiləsi oldu. Şəxsən mən belə görüşlərə böyük ümidlər bəsləmirəm. Sıradan bir görüş idi. Onlar hər zaman gəlirlər. Ümidlərimizin belə görüşlərə bağlanması təvərfəridir deyiləm. Vətəndaş cəmiyyəti istənilən halda beynəlxalq əlaqələrini canlı saxlamalıdır".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

4 iyun qiyamının 25 ildir müxalifətə çevirdiyi qüvvələr

Xalq hakimiyyəti qoruya bilməyənləri hələ də bağışlamır

Əbülfəz Elçibəyin liderlik etdiyi Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyətinin devrilməsi ilə nəticələnən 1993-cü il 4 iyun qiyamını 25-ci ildə yadlayır. 1993-cü ilin 4 iyununda Gəncədə **Surət Hüseynovun** rəhbərliyi ilə hökumətə qarşı qaldırılan hərbi qiyam bir öncə xalqın səsverməsi ilə hakimiyyətə gələn **Əbülfəz Elçibəy** və onun hakimiyyətinin devrilməsi ilə nəticələndi. O zamandan müxalifətə keçən siyasi qüvvələr 25 ildir hələ də özlərinə gələ və yenidən hakimiyyətə sahiblənmə bilmirlər.

Xalq Cəbhəsinin işinləndən çıxmış» siyasi qüvvələrin, əsasən də AXCP və Müsavatın 1993-cü ildə müxalifətə keçməsinə indiyə qədər hakimiyyətə sahiblənmə bilməməsinin, böyük xalq kütlələrinin real dəstəyini qazana bilməməsinin kökündə dayanan səbəblərdən biri kimi 4 iyun qiyamından sonra AXC hakimiyyətinin qiyamçılar qarşısında duruşu gətirə bilməməsinin, hakimiyyətdən çəkilməsinin, milli hakimiyyəti qorumaqlarını hələ də xalqın onlara bağışlamaması sayıla bilərmi?

VİP sədri Əli Əliyev bildirdi ki, 4 iyun hadisələri müəkkəb proseslərin çuğlaşmasından törəmiş bir nəticədir. Ümumiyyətlə xalq hərəkatından çıxmış qüvvələrin bir hissəsinin hakimiyyətə gəlməsi, böyük etimad

kvotasına sahiblənməsi, tam legitim olması, bir il ərzində isə dəstəkdən tam məhrum olması bir faktıdır: "Bu məsələdə heç kəsi günahkar bilmək lazım deyil. Yanlış ümumilikdə iqtidarın idi. Bu təzkibedilməz adı haqqıqdır. Nə demələrindən asılı olmayaraq, səhv AXC-Müsavat komandasının idi. Onlar iklidə amansız şəkildə bütün xalq hərəkatının siyasi sərmaşesini göyə üfürdülər. Əlbəttə ki, bugünkü süstlüyün və ictimai etimadsızlığın, inamsızlığın içində bu məqam da xüsusi yer alır. Sözsüz ki, YAP iqtidarının yürütdüyü siyasətin də xüsusi payı vardır. Bu 25 il ərzində demokratik qüvvələrin reabilitasiya üçün vasitələri də olmayıb".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə qeyd etdi ki, mü-

xalifətin 25 ildir hakimiyyətə gələ bilməməsinin bir çox səbəbləri var: "Mən deməzdim ki, səbəb yalnız bu hadisə ilə bağlıdır. Çünki bu hadisələrdən sonra bir neçə dəfə Azərbaycan xalqı müxalifətə ciddi dəstək verib. Buna misal kimi 2000, 2003, 2005-ci illərin seçkilərini göstərmək olar. Ancaq təbii ki, həmin dövəndəki qətiyyətsizlik sayəsində hakimiyyətin itirilməsi də milli qüvvələrin mövqelərini xeyli zəiflədib. İndi xalq arasında müxalifət əleyhinə işlədilər

əsas arqumentlərdən biri də "gəlmişdilər gördük", "hakimiyyəti qoydular qaçdılar", "bacarmadılar" kimi fikirlərdir. Ola bilsin ki, haradasa ürkələrinin dərinliklərində onları bağışlamayanlar var. Bu prosesləri Elçibəy iqtidarının baş naziri Pənəh Hüseynin öz sözü ilə dəyərləndirmək istərdim "Cinayətimiz məğlubiyyətimizdir". Pənəh bəy bu iki sözlə əslində çox şeyi ifadə etmiş olub".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Qarabağ danışıqlarını daldan çıxartmaq üçün növbəti cəhdlərin göstərildiyini müşahidə edirik. Ermənistanın sabiq prezidenti aprel döyüşlərindəki uğursuzluqdan sonra "keçmiş mövqeləri geri almaq"la bağlı sərəmə vədini icra edə bilmədikdə çıxış yolunu danışıqlardan yayınmaqda gördü və əslində buna müxtəlif hiyləgər gedişlərlə nail oldu.

Görünən budur ki, Ermənistanın yeni hakimiyyəti status-kvonun qorunub-saxlanması üçün sarkisyanvari gedişlər etməyə çalışır. Elə baş nazir Nikol Paşinyanın Dağlıq Qarabağa qanunsuz səfəri zamanı danışıqlarda üçüncü tərəf kimi Xankəndinin də iştirakının vacibliyini iddia etməsi "nə hərbi, nə sülh" vəziyyətinin davamına hesablanmışdı. Ancaq rəsmi Bakının davamlı xəbərdarlıqları, həmçinin ordumuzun Naxçıvan hissəsindəki bölmələrinin düşməni şoka salan hərəkətliyi, eyni zamanda Azərbaycan prezidentinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı uzaqmənzilli raketlərlə bağlı bəyanatı işğalçı ölkənin başında duranları daha ağıllı davranmağa vadar etməkdədir. Eyni zamanda Türkiyə və Azərbaycanın birgə hərbi təlimlərinə Naxçıvandan start verilməsi də İrəvan üçün xəbərdarlıqdır.

İşğalçı ölkə anlayır ki, bu dəfə Qarabağda hərbi əməliyyatlar başlasa, Ermənistan ordusu Naxçıvan istiqamətindən də əks-zərbələr alaacaq, bu isə İrəvanın alt-üst olmasına gətirib çıxara bilər. Görünür, bu səbəbdəndir ki, bir müddət əvvəl "Dağlıq Qarabağ tənzimlənməsi üzrə danışıqların mövcud formatı məsələni həll edə bilməz, çünki münaqişənin əsas tərəflərindən biri danışıqlarda iştirak etmir" deyən N.Paşinyan indi "val" tərsinə çevirib və danışıqlara hazır olduğunu bildirir. Heç şübhəsiz, baş nazir Bakı ilə dik-tə dili ilə danışıqın mənasız olduğunu anlayıb.

Xatırladaq ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev son çıxışlarının birində Qarabağ münaqişəsindən bəhs edərkən qeyd edib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın prinsiplial mövqeyi dəyişməz olaraq qalır. "Münaqişənin digər həlli yolları yoxdur. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü danışıqlar mövzusu deyil, heç vaxt olmayıb və heç vaxt olmayacaq. Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt imkan verməz ki, Azərbaycan torpağında ikinci erməni dövləti yaradılsın. Əgər

kiməsə başqa cür fikirləşirsə, he-sab edirəm ki, o, əbəs yerə illüziyalarla yaşayır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü tam şəkildə və qeyd-şərtsiz təmin edilməlidir. Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir. Bunu tarix deyir, mədəniyyət deyir, bunu beynəlxalq hüquq deyir. Dağlıq Qarabağda keçirilmiş son qondarma "referendum" heç bir ölkə, heç bir beynəlxalq təşkilat tərəfindən tanınmayıb. Bu, bir daha onu göstərir ki, beynəlxalq aləm, bütün ölkələr Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyır. Biz öz prinsiplial mövqeyimizi bundan sonra da gücləndirəcəyik".

Bura prezidentin İrəvan və Zəngəzurla bağlı xəbərdarlığını da əlavə etsək, işğalçının tərdüdlərinin səbəbi belli olar.

Yeri gəlmişkən, rəsmi Bakı da Ermənistanın danışıqlarla bağlı istəyinə qarşılıq verir. "Azərbaycan tərəfi dəfələrlə bəyan edib ki, münaqişənin həll edilməsində irəliləyişə nail olmaq üçün substantiv danışıqlara hazırdır" -Azərbaycan XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev Ermənistan xarici işlər nazirinin Azərbaycan prezidenti və Ermənistan baş naziri arasında tezliklə görüş keçirilə biləcəyi barədə açıqlamasını APA-ya şərh edərkən deyib. H.Hacıyev bildirib ki, substantiv danışıqlar vasitəsilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılması və məcburi köçkünlərin öz doğma torpaqlarına qayıtması təmin olunmalıdır: "Görüşün keçirilməsi barədə bizə təkliflər daxil olduqda, kütləvi informasiya vasitələrinə bu barədə məlumat verəcəyik".

Qeyd edək ki, danışıqların anonsunu Ermənistanın xarici işlər naziri Zöhrab Mnatsakanyan "Armenia" telekanalına açıqlamasında verib. "Gəlin tələsməyək. Bilirsiniz ki, danışıqlar prosesində iştirak etməsi müxtəlif vəzifəli şəxslərlə telefon danışıqları aparmışam. Bir-başla təmaslar olacaq. Mən aylar deyil, həftələri nəzərdə tutu-

Ermənistan üçün yeganə xilas

yolu - danışıqlara qayıtmaq və...

Paşinyan hökuməti ötən ay irəli sürdüyü tələblərin keçərli olmadığını anlayıb geri addım atdı; İrəvanın danışıqlar təklifinə Bakı da müsbət qarşılıq verdi; ekspertlər isə sülh prosesinin nəticə verməyəcəyinə əmindirlər...

ram", - deyə o qeyd edib.

"Mənim Qarabağ tənzimlənməsinə dair bəyanatlarımda çox ciddi yeniliklər var, ən ciddi ondadır ki, mən Azərbaycan prezidenti ilə Ermənistan Respublikası adından danışıqlar aparmağa hazırım, "Artsax Respublikası" (*tanınmamış DQR - red.*) adından isə danışıqlar respublika prezidenti simasında "Artsax" hakimiyyəti aparmalıdır". Bunu isə Paşinyan Xankəndində olarkən söyləmişdi. Ermənistan XİN rəhbərinin yaxın həftələrdə görüş olacağını deməsi ondan xəbər verir ki, İrəvan bir addım geri atıb. Çünki Bakının mövqeyində zərər qədər də geriləmə yoxdur. O da istisna deyil ki, Paşinyan Rusiya prezidenti Putindən istədiyini ala bilmədiyini üçün ehtiyatlı mövqə sərgiləyir.

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistanın yeni hakimiyyəti seçimi qarşısındadır: "Bir tərəfdən, sözdə Dağlıq Qarabağ probleminin sülh yolu ilə həllinə tərəfdar olduqlarını bəyan edirlər. Digər tərəfdən, Bakı ilə danışıqlara hazır deyillər. Görünür, İrəvan danışıqlarda kriteriyalarını hələ tam müəyyənləşdirməyib. Bu baxımdan rəsmi Bakı "biz danışıqlara hazırıq" tezisini əlində rəhbər tutaraq daim İrəvana təzyiq etməlidir. Bakının danışıqlara hazır olduğunu beynəlxalq vasitəçilər də görür. İndi elə etmək lazımdır ki, beynəlxalq vasitəçilər İrəvana təzyiq

etsinlər ki, danışıqlar dayandıqı yerdən davam etsin".

E.Şahinoğlunun sözlərinə görə, buna baxmayaraq, ilin sonuna qədər danışıqlar olsa belə, irəliləyiş olmayacaq: "Çünki Paşinyanı bu gün Qarabağ yox, hakimiyyətini necə qorumaq düşündürür. O baş nazir olsa da, parlamentdə çoxluq Serj Sarkisyanın lideri olduğu Respublika Partiyasına məxsusdur. Hər an bu partiya Paşinyana ciddi problem yarada bilər. Paşinyanın məqsədi ilin sonuna qədər növbədənkənar parlament seçkisi keçirməkdir. Yeni bütün hallarda bu il Qarabağ danışıqlarında intensivlik müşahidə olunmayacaq. Demək, biz öz işimizi görməliyik. Necə ki, Naxçıvanda ilk addımımız atdıq".

O da istisna deyil ki, N.Paşinyan Tiflis səfərindən əliboş qayıtdığı üçün "konstruktiv" görünməyə çalışır. Gürcüstanın Ermənistanı gedən dəmir yolunu açmağa tələsməməsi işğalçı ölkənin blokadasının davamı deməkdir ki, savaş başladığı zaman bu, İrəvan üçün fəlakətə miqyasının böyüməsi demək olacaq.

E.Şahinoğlu yekun qənaətə gəlmək üçün gözləməyi vacib sayır: "Bunu yaxın aylarda görəcəyik. Əgər Tiflis Paşinyanın istəyi əsasında Abxaziya üzərindən keçən dəmiryolunu açarsa, bu, Paşinyanın xarici siyasətdə ilk böyük uğuru olacaq. Əks halda, Paşinyanın Gürcüs-

tana rəsmi səfəri unudulub gə-dəcək".

Hərbi ekspert, ehtiyatda olan polkovnik-leytenant Üzeyir Cəfərov isə hərbi variantının hər zaman aktual olduğunu söylədi: "Ermənistanın yeni siyasi-hərbi rəhbərliyi, demək olar ki, tam heyətdə öz fəaliyyətini davam etdirir. Ölkədəxili və xarici bir neçə müxtəlif səviyyəli görüşlər keçirilib, Rusiyaya, Gürcüstanı Paşinyan başının dəstəsi ilə gedərək məsləhətləşmələr, danışıqlar həyata keçirilib. Yəqin ki, gələn həftələrdə birbaşa ağaları və havadarları olan Rusiya tərəfi tez-tələsik bir ikitərəfli görüş təşkil edəcək. Doğrusu, mən artıq belə mənasız və məzmunuz görüşlərin tam əleyhinəyəm. Onsuz da heç bir konkret nəticəsi olmayacaq. Ona görə ki, prezident İlham Əliyevin bu yaxınlarda ADA-da məzunların buraxılış mərasimində söylədiyi fikir tam çıpaqlıqlı ilə reallığı əks etdirir. Dövlət başçısı bəyan etdi ki, beynəlxalq hüquq gücsüzdür, işləmir. Həqiqətən də, əgər beynəlxalq hüquq işləsəydi, Ermənistanın işğalçılıq siyasəti bu qədər davam edə bilməzdi".

Ona görə də, hərbi ekspert məsələnin bir qədər sərt şəkildə qoyulmasını zəruri sayır: "Həm Ermənistan, həm də ATƏT-in Minsk Qrupu qarşısında tələb qoymalıyıq. Əgər belli bir müddətdə danışıqlar prosesinin real nəticələri olmayacaqsa, biz daha vaxt itirmədən özü-

müz lazım olan addımları atmaq məcburiyyətində qalacağıq. Yeter artıq 20 ildən artıq bir müddətdə dünyanın aparıcı ölkələri Ermənistan kimi nə iqtisadi, nə də hərbi gücü olmayan bir ölkə ilə bacarmır və onu məcbur edə bilmirlər ki, işğalçı siyasətə son qoysunlar. Bizsə hələ də Rusiya, Amerika və Fransanın vədlərinə inanırıq. İndi ermənilər min dəne hoqqudan çıxacaq, rəhbər dəyişikliyi olacaq, biz oturub bunlarımı gözləməliyik?!"

ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrleri Endryu Şofer (ABŞ), Stefan Viskonti (Fransa) və İqor Popov (Rusiya) bu ay Ermənistanı səfər edəcəklər. Qeyd edək ki, bu barədə Ermənistan xarici işlər nazirinin müavini Şavarş Koçaryan bildirmişdi. "Həmsədrilər iyun ayında Ermənistanı səfər edəcəklər. Aydın ki, Ermənistanı hökumət dəyişib, xarici işlər naziri dəyişib. Ən azı tanışıqlar səfəri edəcəklər", - o, deyib. Ehtimal olunur ki, vasitəçilər arasında Azərbaycana da səfər edəcəklər. Ancaq Azərbaycan danışıqlara hazır olduğunu bəyan etməklə yanaşı, savaşa ehtimalını da nəzərdən qəçirmir. Müdafiə nazirinin cəbhə bölgəsinə son səfəri də Bakının alternativ həll variantına önəmini təsdiqləyir. Ermənistan üçün yeganə xilas yolu budur: danışıqlara qayıtmaq və torpaqların işğalına tezliklə son qoymaq...

Mayın 31-də gecə saatlarında Sabunçu rayonu, Balaxanı qəsəbəsində, Sadıxcan küçəsi 13 ünvanında dəhşətli qətl hadisəsi baş verib.

Hadisə zamanı 1963-cü il təvəllüdü Esmira Cəfərova və onun qızı 2001-ci il təvəllüdü Cəfərova Aytən ov tüfəngindən açılan atəş nəticəsində ağır yaralanıblar. Ana və qız 3 saylı Şəhər Klinik Xəstəxanasına çatdırılsa da, həkimlər 17 yaşlı A.Cəfərovanın həyatını xilas edə bilməyiblər.

Musavat.com-un müxbiri hadisənin təfərrüatlarını öyrənmək üçün adıçəkilən ərazidə olub, hadisənin şahidlərini dinləyib. Mərhum Aytən Cəfərovanın yaşadığı məhəlləyə daxil olan zaman hər kəs hadisənin şokunu yaşayırdı. Qonşuları bizə hadisənin baş verdiyi evi göstərərək, qətl hadisəsinin necə baş verməsindən danışdılar.

Cəfərovaların evində dəfn hazırlıqlarının getdiyinin şahidi olduq. Qapının önündə üzərinə qırmızı parça örtülmüş tabut qoyulmuşdu. Mərhumun yaxınları və qonşuları evin önündə toplanmışdı. Evə daxil olub, A.Cəfərovanın yaxınları ilə həmsöhbət olmaq istəsək də, bu, mümkün olmadı. Onlar hadisə barədə mətbuata danışmaq istəmədiklərini bildirdilər. Yalnız onu qeyd etdik ki, mərhum saat 16:00-da Balaxanı qəbiristanlığında dəfn ediləcək.

Ətraflı məlumatı yalnız qonşulardan öyrənə bildik. Adının çəkilməsini istəməyən qonşu hadisənin baş verdiyi anı belə xatırlayır: "Hamımız evdə idik. Gecə saat 10 radələrində qəfildən güclü səs eşitdik. Aydın idi ki, bu, tüfəng səsidir. Qonşu Nəriman kişinin evindən hay-haray qopdu. Nə baş verdiyini öyrənmək üçün onlara getdik. Çöldə asfaltın üstündə bir qadın qan içində sürünüb, çığırır, imdad diləyirdi. Bir neçə dəqiqədən sonra Təcili Tibbi Yardım gəldi. Qızın anası Esmira xanım vurulduqlarını qonşulara xəbər vermək üçün sürünə-sürünə evdən çıxmışdı. Hadisə zamanı qızın atası evdə deyildi, həmin an onu görmədik".

Digər şahidlərin dediyinə görə, hadisəni törədən şəxs Balaxanı sakini Sabir Qədimovdur. Məlumatla görə, o, qətlə yetirilən Aytən Cəfərovanın nişanlısı olub. Qətlin baş verməsinə səbəb isə onların arasında qısqanclıq zəminində yaranmış mübahisə olub. Öyrəndik ki, Sabir Qədimov Cəfərovlar ailəsinin yaşadığı evin yaxınlığında ərzaq marketi işlədirmiş.

Bakıdakı dəhşətli qətlin təfərrüatları -

"Qadın qan içində sürünürdü..."

19 yaşlı gənc nişanlısını və onun anasını güllələyib...

Sakinlərin dediyinə görə, S.Qədimov qətlə ov tüfəngi ilə törədib. Ov tüfənginin qundağı və lüləsi kəsik formada olub. İçəriyə daxil olaraq, ilk öncə qızı, daha sonra isə anasını vurub: "Hadisədən sonra dərhal yardım üçün qonşunun evinə getdik. Açılan atəş qızın kürəyini parçalamışdı. Çox güman ki, atəş yaxın məsafədən və sinəsindən dəymişdi. Eşitdiyimizə görə, atəş zamanı anası da üzündən ciddi zədə alıb. Mətbuatda hətta qadının çiyindən və ayağından vurulduğu yazılmışdı. Anası Esmira Cəfərova hələ xəstəxanadadır, vəziyyəti ağırdır və qızı Aytənin ölümündən xəbəri yoxdur. Çünki hadisə zamanı yaralı vəziyyətdə çölə çıxaraq, küçədə huşunu itirmişdi".

Məlumatla görə, hadisə vaxtı evdə A.Cəfərovanın bacısı da olub. O, dərhal bu barədə polisə məlumat verib. S.Qədimov hadisə yerindən qaçaraq gizlənib.

Yaralılar 3 saylı Klinik Tibbi Mərkəzə yerləşdirilib. Xəstəxanadan verilən məlumata görə, E.Cəfərova sağ yanından, sağ çiyindən və sağ ayağından güllə yaraları alıb. Onun həyatını xilas etmək mümkün olub, lakin sağ əlinin üç barmağı travmatik amputasiya edilib.

A.Cəfərova isə xəstəxanaya aqonal vəziyyətdə daxil olub. O, kəllə və döş qəfəsinin arxa səthindən aldığı güllə yaralarının dünyasını dəyişib.

Iyunun 1-də isə qətl hadisəsi törədən Sabir Qədimov saxlanılıb. Sabunçu Rayon Prokurorluğundan verilən məlumata görə, faktla bağlı Cınayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) və 29-cu, 120.2.7-ci (iki və ya daha çox şəxsi öldürməyə cəhd) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb. Əməliyyat zamanı cınayətdə istifadə edilən qoşalüləli ov tüfəngi aşkar edilərək, götürülüb.

□ Musavat.com

Ekspert benzinin bahalaşacağına dair iddiaları əsassız sayır İlham Şaban: "Bizdə benzinin qiymətini dövlət tənzimləyir..."

SOCAR-ın emal üzrə vitse-prezidenti David Məmmədov jurnalistlərə bildirib ki, H.Əliyev adına Neft Emalı Zavodunda oktyabr ayında istehsalın qrafikə uyğun olaraq da yandırılması zamanı daxilə "Ai-92" markalı benzində mövcud ehtiyatlardan çox ehtiyac yaranarsa, Rusiyadan benzin idxal ediləcək.

Xatırladaq ki, Rusiyada benzinin qiyməti sürətlə bahalaşmaqdadır. Bunun əsas səbəbi kimi dünya bazarında neftin qiymətinin artması göstərilir. Hökumət bahalaşmanın qarşısını almaq üçün benzin və dizelə Rusiya daxilində tətbiq olunan aksizləri minimuma endirmək qərarına gəlib. Aydın məsələdir ki, bu, xaricə satılan yanacaqda aid edilməyəcək. Bu isə Rusiyadan benzin alınacağı təqdirdə, Azərbaycanda benzinin qiymətinin bahalaşacağına dair iddialara yol açır.

Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban deyir ki, neftayırma zavodlarının cari təmirə dayanması bütün dünyada ildə 1 dəfə baş verir: "Hesab edin ki, hər 5 min km-dən bir avtomobilləri aparıb yağını və filtrlərini dəyişirsiniz, bu da həmin prosesdir, təqribən 20-25 gün çəkir, baxır kim zavodu necə istismar edib. Azərbaycanda neft məhsullarının qiyməti dövlət tərəfindən tənzimlənir, 2014-cü ilin 1 aprelindən isə yüksək oktanlı benzirlərin qiyməti bu kateqoriyadan çıxarılsa da, orada kartel sazişi tətbiq edilir - yəni eyni gündə eyni saatda bazar iştirakçıları eyni qiyməti tətbiq edirlər".

Mütəxəssisin sözlərinə görə, müstəqilliyimiz zamanı hər il yanacaq istehsal edən NEZ təmirə dayanır: "Məgər onda benzinin qiymətləri məsələsi gündəmə gəlib? Düzdür, deyə bilərsiniz ki, axı o zamanlar biz benzin ixracatçısı idik, indi isə idxal edirik. Bəli, ancaq bir məsələ var ki, o zaman Azərbaycanda heç yarım milyon maşın yox idi, indi 1,3 milyona çatıb. İstehlak daxili bazarda artanda, əlbəttə, ixrac üçün də həcmələr qalmayacaq. Son iki ildə NEZ-in cari təmiri onun modernizasiyası ilə paralel aparıldığından müddəti bir qədər uzanır. Ona görə də anbarlarda yığılan ehtiyat heç də yerli tələbatı ödəmir. Ona görə də adətən avqust ayında Nazirlər Kabineti sərəncam verərək müəyyən limitlənmiş dövrdə Ai-92 markalı benzinin idxal vergilərini sıfırlayır. Bu ona görə edilir ki, daxili bazarda həmin marka neft məhsulunun satış qiyməti NEZ fəaliyyətini bərpa edəne qədər artmasın".

□ DÜNYA, "Yeni Musavat"

İyunun 1-də bir qrup iqtisadçı-ekspert və mətbuat nümayəndələrinin Böyükşor gölü, Balaxanı poliqonu və Balaxanı Sənaye Parkına səfəri təşkil olunub. Səfərdə məqsəd "Təmiz Şəhər" ASC-nin həyata keçirdiyi layihələrə tanışlıq idi.

Onu da qeyd edək ki, Dünya Bankı ilə həyata keçirilən layihədə Balaxanı istisna olmaqla, paytaxtdakı bütün zibil poliqonlarının ləğv olunması nəzərdə tutulub. Lakin heç də paytaxtın bütün ərazisində buna nail olmaq mümkün olmayıb. E.Abasov deyir ki, qeyri-qanuni zibil poliqonları barədə onlara

tərəfindən Balaxanı Sənaye Parkına ümumilikdə 32 milyon manat məbləğində investisiya yatırılıb. Sahibkarların marağı nəzərə alınaraq, Balaxanı Sənaye Parkının ərazisi 8,3 hektaradək genişləndirilib. Parkda ilkin mərhələdə 400-ə yaxın daimi iş yeri yaradılıb.

gücü 3000 tondur. Artıq rezident tərəfindən işlənmiş mühərrik yağlarının toplanması və tədarükü üçün müqavilələrin bağlanmasına başlanılıb

Sənaye Parkının digər rezidenti, **fərdi sahibkar Eminov Etibar** tullantı kağızlardan istifadə etməklə çap-poliqrafiya məhsulları istehsal edir. Ümumi

Zibilin qiymətli olduğu yer

Paytaxt tullantılarının yarısı Balaxanıya daşınır

İlk olaraq səfər iştirakçılarına Olimpiya stadionunun yaxınlığında salınmış Böyükşor Bulvarı və Böyükşor gölündə görülən işlər barədə məlumat verilib. "Təmiz Şəhər" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Etibar Abbasov qeyd edib ki, gölün bərpası layihəsinin 1-ci mərhələsində 300 hektar ərazi təmizlənib, gölün kənarında 15 hektara yaxın ərazidə Böyükşor Parkı və Bulvarı salınıb. Layihə üzrə 2-ci mərhələnin layihələndirmə işlərinin iyul ayında yekunlaşması gözlənilir. Bu mərhələdə Böyükşor gölünün daha 400 hektar ərazisi təmizlənəcək, qalanı isə qurudulacaq.

Balaxanı bərk məişət tullantılarının zərərsizləşdirilməsi poliqonunun yenidən qurulması işləri İqtisadiyyat Nazirliyi və Dünya Bankı tərəfindən reallaşdırılan "Bərk məişət tullantılarının vahid idarəçiliyi layihəsi" çərçivəsində həyata keçirilib.

Balaxanı Bərk Məişət Tullantılarının Çeşidlənməsi Zavodu 2012-ci ildə Alman texnologiyası ilə inşa edilib və ildə 200 min ton tullantı çeşidləmək gücünə malikdir. Tullantılar çeşidləndikdən sonra təkrar emala yönləndirilir. Zavodda çeşidləmə zamanı tapılmış 1000-dən artıq müxtəlif növ sənəd toplanaraq "Poçtap" layihəsi çərçivəsində "Azərpoçt" MMC-yə təhvil verilib. Maqnit separatoru vasitəsilə toplanan 400 kiloqramdan artıq qəpik isə "Təmiz Şəhər" ASC tərəfindən xeyriyyə aksiyaları üçün istifadə olunub.

Zavodda 170-dən artıq Balaxanı sakini daimi iş yeri ilə təmin olunub.

Bakı Bərk Məişət Tullantılarının Yandırılması Zavodunda olan qonaqlara bildirilib ki, ən sərt ekoloji tələblərə cavab verən və 4-cü nəsil texnologiyalarla inşa edilən bu zavod il ərzində 500 min ton bərk məişət, 10 min ton tibbi tullantıni utilitasıya və 231,5 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi hasil etmək gücünə malikdir. İl ərzində zavodda əldə edilən enerji ilə 300 min nəfər əhalisi olan şəhəri elektrik enerjisi ilə təmin etmək mümkündür. Bununla yanaşı, tullantıların yandırılması nəticəsində yaranan dib küllündən Balaxanı qəsəbəsində yolların əsaslı təmir-bərpa işlərində istifadə olunur.

Zavodun illik gücünü 750 min tona çatdırmaq mümkündür. ASC rəhbərliyinin suallara cavab olaraq verdiyi məlumata görə, hazırda Bakı şəhərində yaranan tullantıların təxminən yarısı onlara təhvil verilir.

məlumat daxil olan kimi Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, həmçinin müvafiq rayon icra hakimiyyətini məlumatlandırılır.

Qonaqlara verilən məlumata görə, 2017-ci ildə istifadəyə verilmiş Balaxanı Sənaye Parkının hazırda 11 rezidenti var. Bunlardan 5-i artıq fəaliyyət göstərir. Rezidentlər

Balaxanı Sənaye Parkının rezidentlərindən olan **"Az.Ekol." MMC** plastik (PET) butulkaların təkrar emalından plastik qırıntıların istehsalı üzrə fəaliyyət göstərir.

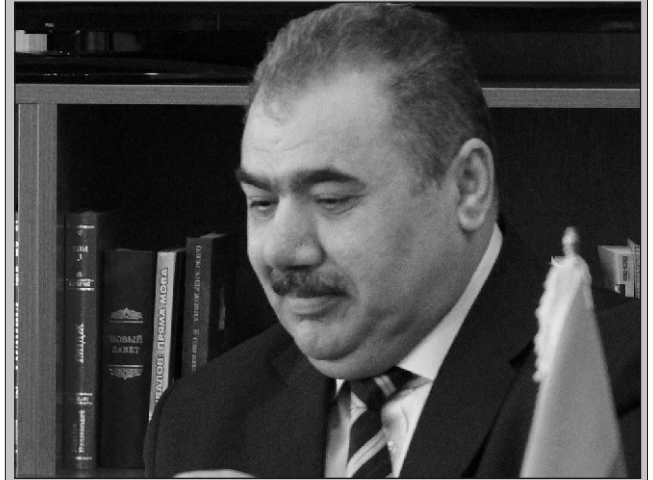
"Ekokat" MMC işlənmiş mühərrik yağlarının emalı üzrə fəaliyyət göstərir. Investisiya qoyuluşu 1 milyon manat təşkil edən müəssisənin illik istehsal

investisiya məbləği 1 milyon manat təşkil edir. İllik istehsal gücü 348 tondur.

"METAK" MMC tullantı-plastik məmulatların təkrar emalı nəticəsində müxtəlif plastik qablaşdırma məhsullarının istehsalı ilə məşğul olur. Layihənin ümumi investisiya dəyəri 17 mln. manat, illik istehsal gücü 12 min tondur.

"Arif Alışanovun adamları 60-70 heyvanımı həyətimdən aparıb"

Şahid: "O, AZTV-də iş-gücünü buraxıb, Şamaxıya torpaq almağa gəlirdi"

"Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" QSC-nin sədri Arif Alışanov öldürməyə cəhdə və külli miqdarda pulunu ələ keçirməkdə ittiham edilənlərin növbəti məhkəməsi baş tutub.

Musavat.com xəbər verir ki, işə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Əfqan Hacıyevin sədrliyi ilə baxılıb.

Təqsirləndirilənlər Şücayyət Əkbərov, Qoçəli Cəbiyev, Zöhrab Şirinov və Aqşin Hüseynovdur.

Məhkəmə prosesində təqsirləndirilən Şücayyət Əkbərovun müdafiəsinə yeni vəkili qoşulduğu elan olunub.

Ş.Əkbərovun vəkili Ruslan Həsənov vəsatət qaldıraraq bildirib ki, bir çox vəsatətləri təmin edilməyib və məhkəmə obyektiv aparılmayıb. Buna görə vəkili məhkəmə tərkibinə etiraz edib.

Vəsatətə münasibət bildiren Ş.Əkbərov anasının rəhmətə getdiyini deyib: "Mənim evimdə mal-qara yoxdur ki, anamın yas mərasimində kəssinlər. Çünki Arif Alışanovun adamları 60-70 heyvanımı həyətimdən aparıb".

Hakim vəsatəti baxılmamış saxlayıb.

Ş.Əkbərovun digər vəkili vəsatət qaldıraraq, Şamaxı rayonunda A.Alışanovun adına olan bütün torpaq sahələrinə baxış keçirilməsini istəyib.

Məhkəmə bu vəsatəti isə təmin etməyib.

Məhkəmədə təqsirləndirilən Aqşin Hüseynov ifadə verib. O qeyd edib ki, Şücayyət Əkbərovun heç bir traktoru və torpaq sahəsi olmayıb: "Hamısı Arif müəllimin olub".

Bildirək ki, Aqşin Hüseynov məhkəmə başlayandan digər təqsirləndirilən şəxslərlə fərqli ifadə verərək onları ittiham edir. Onlar məhkəmə zalında belə ayrı qəfəslərdə əyləşdirilirlər.

Ş.Əkbərov A.Hüseynova etiraz edib və onlar arasında mübahisə yaranıb.

Əkbərov A.Hüseynova "get, özünü as" deyib. Aqşin Hüseynov isə "əvvəl səni asacam, sonra özümü asacam" deyə cavab verib.

Hakim hər iki şəxsə xəbərdarlıq edib.

Prosesdə təqsirləndirilən Şücayyət Əkbərovun qızı Cəmilə Ağayeva şahid qismində ifadə verib.

O dindirilən zaman vurğulayıb ki, A.Alışanovla 10-15 illik ailə dostu olublar: "Aqşin bizim evdə işləyirdi. O, su, daş daşıyırdı. Arif Alışanov bizə tez-tez gəlib-gedirdi. Özüm də AZTV-də işləmişəm. Daha əvvəl Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətində çalışmışam.

İfadə verəndə oxumamış qol çəkmişəm. İttihamla razı deyiləm. Axı Xırdalandaqı evi atam almayıb, babamdan pay qalıb. "Prado" markalı maşını da atam almayıb, həyətdə yoldaşım ilə birgə almışam".

Cəmilə Ağayevə vəkillərin suallarını cavablandırmaq zaman deyib ki, Arif Alışanov torpaqların alınması üçün pulu sürücüsü Hacı Babayevə verib: "Arif Alışanov AZTV-də iş-gücünü buraxıb, Şamaxıya torpaq almağa gəlirdi".

Şahid valideynlərinin boşandığını, atasının ürəyindən əməliyyat olunduğunu bildirib: "Atamın imkanları həmişə olub. Atamın açıq ürək əməliyyatının pulunu Arif Alışanov ödəyib. Əvvəlki pulu özümüz vermişik".

Bildirək ki, ittiham aktında yazılır ki, Ş.Əkbərov 2013-cü ilin iyulundan 2017-ci ilin yanvarınadək olan dövr ərzində Şamaxı rayonunda və Bakı şəhərində külli miqdarda özgə əmlakını və əmlaka olan hüquqları aldatma və etibardan sui-istifadə yolu ilə ələ keçirmək məqsədilə dələduzluq edərək yaratdığı mütəşəkkil dəstə tərkibində qanunsuz silah, döyüş sursatı əldə edib saxlayaraq, daşıyıb-gəzdirib, başqa cinayəti gizlətmək məqsədilə, tamah niyyətli və sifarişli iki və daha çox şəxsi təkrarən qəsdən öldürməyə cəhd edib. O, həmçinin A.Alışanovun 4,5 milyon manatlıq əmlakını da ələ keçirməkdə təqsirli bilinir.

İllik MURADOV, Musavat.com

"FORIELLA" MMC süngər tullantılarının təkrar emalı və mebel istehsalı üzrə fəaliyyət göstərir. Ümumi investisiya məbləği 3,5 milyon manat olan müəssisənin illik istehsal gücü 100 min ədəd stul, 10 min masa təşkil edir.

Balaxanı Sənaye Parkının digər 6 rezidentinin (polietilen və

polipropilen tullantılarının təkrar emalı, yapışqan lent, biodizel üçün xammal, kömür (aktiv kömür), gübrə və yem, plastik tor, meyvə-tərəvəz üçün qablaşdırma məmulatları istehsal sahələri) yaxın zamanlarda fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur.

Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Məhkumları "əfv edən" şəxs barəsində cinayət işi başlandı

Həbsdə olan şəxsləri əfv siyahısına salmaq adı ilə dələduzluq edən şəxs barəsində cinayət işi başlanıb

Azərbaycan Prezidenti yanında Əfv Məsələləri Komissiyasının və Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətlərindən APA-ya daxil olan birgə məlumatda qeyd olunur ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən humanizm və ədalət prinsiplərinə əsaslanaraq reallaşdırılan uğurlu dövlət strategiyasının əyani təzahürü kimi ölkəmizdə çoxsaylı əfv sərəncamları imzalanmış, minlərlə məhkum olunmuş şəxsin cəzadan azad edilərək cəmiyyətə reintegrasiya olunması təmin edilmişdir.

Həyata keçirilən mütərəqqi siyasətin məntiqi davamı kimi bu il Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi münasibəti ilə növbəti əfv sərəncamının imzalanması bir daha humanizm ideyalarının təbliği, şəxsiyyətə inam və hörmətin bariz nümunəsi olmaqla ölkə ictimaiyyəti tərəfindən təqdirəlayiq hal kimi qəbul edilmişdir.

Bununla belə, şəffaf prosedurlar əsasında həyata keçirilən humanizm siyasətindən sui-istifadə halları vətəndaşların hüquqlarının pozulması və dövlətin bu sahədəki fəaliyyətinə ictimai etimadın sarsılması təhlükəsi yaratdığından belə qanunsuz hərəkətlərə qarşı ən ciddi mübarizə tədbirləri davam etdirilməkdədir.

Belə ki, məhkum edilmiş şəxslərin və onların yaxın qohumlarının etibarından sui-istifadə etmə və ya aldatma yolu ilə onlara məxsus müxtəlif məbləğlərdə pul vəsaitlərini ələ keçirmiş şəxs barəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Əfv Məsələləri Komissiyasından Baş Prokurorluğa daxil olmuş çoxsaylı vətəndaş müraciətləri əsasında Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində cinayət işi başlanıb.

Cinayət işinin istintaqı zamanı Allahverdiyev Vüqar İsa oğlunun Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətin 7 və 13 sayılı cəzaçəkmə müəssisələrində saxlanıldığı müddətdə ona telefonla olan danışıq hüququndan istifadə etməsi üçün yaradılmış şəraitdən yararlanaraq özü ilə birlikdə cəza çəkən ayrı-ayrı şəxslərin yaxın qohumlarına zəng etməklə həmin məhkumların adlarının əfv olunan şəxslər siyahısına saldıracağını bildirib, naməlum şəxslər vasitəsi ilə Quliyeva Kəmalə İncilab qızından 3000 manat, Məmmədov Firdovsi Tanverdi oğlundan 2500 manat, Həsənov Namiq Məmməd oğlundan 3000 manat tələb edib almasına və eyni niyyətlə Məlikova İradə Vahab qızından tələb etdiyi 1500 manat pulu ələ keçirməyə cəhd etməsinə, habelə cinayət işi üzrə həmin xüsusatlar araşdırılarkən müəyyən edilmiş digər qanunsuz hərəkətləri törətməsinə şübhələr üçün əsaslar olduğundan, ona Cinayət Məcəlləsinin 178.2.2 (təkrar törətməklə dələduzluq), 178.2.4 (xeyli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq), 310 (Vəzifəli şəxsin səlahiyyətlərini mənimsəmə) və 32.4, 312.2-ci (Vəzifəli şəxs tərəfindən bilə-bilə qanunsuz hərəkətlər (hərəkətsizlik) etməyə görə ona rüşvət verməyə və ya təkrar rüşvət verməyə təhrik etmə) maddələri ilə ittiham elan edilmiş və cinayət işi baxılması üçün Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilmişdir.

Bakıda narkotik satan musiqi müəllimi həbs edildi

Lacın şəhər 1 sayılı uşaq musiqi məktəbinin müəllimi Rüstəmov Şərif Qurban oğlunun narkotik vasitələrin satışı ilə məşğul olması barədə Bakı şəhər prokurorluğuna daxil olmuş məlumat əsasında Bakı şəhər Baş Polis İdarəsi ilə birgə əməliyyat tədbirləri həyata keçirilib.

Bakı şəhər Prokurorluğundan musavat.com-a daxil olan birgə məlumatda qeyd olunur ki, narkotik vasitələri əldə etmə saxlama, daşıma, satma maddəsi ilə əvvəllər məhkum olunmuş 1963-cü il təvəllüdü Ş.Rüstəmov istintaqa məlum olmayan mənbədən satış məqsədi ilə qanunsuz olaraq ümumi çəkisi 1,020 qram narkotik vasitə olan heroini əldə etdikdən sonra mayın 29-da tanış Qurbanəli Səfərova satarkən tutularaq istintaqa cəlb edilmişdir.

Fakta görə Bakı şəhər Baş Polis İdarəsinin İstintaq və Təhqiqat idarəsində Cinayət Məcəlləsinin 234.2-ci (satış məqsədi ilə qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri əldə etmə və ya saxlama, hazırlama, istehsal etmə, emal etmə, daşıma, göndərmə, yaxud qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri satma) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Ş.Rüstəmov iş üzrə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunaraq ona qeyd edilən maddədə nəzərdə tutulan ittiham elan edilməklə məhkəmənin qərarı ilə barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda iş üzrə zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

□ Musavat.com

Hacıqabulda sərnəşin avtobusu aşdı

Bakı-Qazax yolunda sərnəşin avtobusu aşdı. APA-nın Mil-Muğan bürosunun xəbərinə görə, hadisə Hacıqabul rayonunun Atbulaq qəsəbəsi ərazisində qeydə alınıb. Sərnəşin avtobusu "KamAZ" markalı yük maşını və "Mercedes" markalı avtomobilə toqquşub. Yük maşını və minik avtomobili ilə toqquşan avtobus yoldan çıxaraq kənardakı yaşıllıq zonasına girib.

Avtobusda Tbilisidən Bakıya gələn 54 turist olub. Xəsarət alanlar Hacıqabul, Şirvan və Ələtdəki xəstəxanalara çatdırılıb.

Qəzaya düşən turist avtobusunun sərnəşləri orta məktəb şagirdləri və onların valideynləri olub.

Gürcüstanın Qori şəhərindən olan orta məktəb şagirdləri və onların valideynləri Bakıya ekskursiyaya gəlirlərmiş. Avtobusda olan 20 uşaq və 10 valideyn müxtəlif dərəcəli xəsarətlər alıb.

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi Bakı-Qazax yolunda baş verən avtobus qəzası ilə bağlı yayılan məlumatlara aydınlıq gətirib.

İdarənin şöbə rəisi, polis mayoru Rüfət Quliyev APA-ya

"Bakcell" Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Gününü UAFA-nın Gəncə şəhərindəki İcma Əsaslı Reabilitasiya Mərkəzində qeyd edib

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi "Bakcell" Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Gününü özünün uzunmüddətli partnyoru UAFA (Azərbaycana Birgə Yardım) təşkilatının himayəsində olan uşaqlarla birgə keçirib.

Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Gününü qeyd etmək üçün Bakcell şirkətinin nümayəndələri UAFA-nın Gəncə şəhərində yerləşən İcma Əsaslı Reabilitasiya Mərkəzinə səfər edib, mərkəzin dərnlərində iştirak edən uşaqlarla vaxt keçirib, onların hazırladığı tamaşa və rəqsləri böyük həvəslə izləyiblər. Uşaqlar da öz növbəsində qonaqlara öz rəqslərini, şəkil və əl işlərini və digər nailiyyətlərini böyük məmnuniyyətlə nümayiş etdirib. Uşaqları bayram münasibətilə təbrik edən "Bakcell" əməkdaşları onlara rəsm lövzimatları, kitablar və digər hədiyyələr təqdim ediblər.

Bakcell 2010-cu ildən etibarən UAFA təşkilatının reabilitasiya mərkəzlərində xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün əl işi, kompüter biliyi, idman, tamaşa, rəqs və rəsm dərnlərinin təşkilinə öz dəstəyini göstərir. Bu dəstək sayəsində Gəncə, Yasamal və Xaçmaz reabilitasiya mərkəzlərində xidmətlərindən bəhrələnen uşaqlar yeni bacarıqlar əldə edib öz istedadlarını müxtəlif yerli və beynəlxalq yaradıcılıq, incəsənət və idman yarışlarında nümayiş etdirməklə müxtəlif layihələrin qalibi olublar.

UAFA-nın Gəncə və Yasamal İcma Əsaslı Reabilitasiya Mərkəzlərinin xidmətlərindən bəhrələnen uşaqların rəsmləri "Əgər sehrli çubuğum olsaydı..." adlı kitabda yer alıb. UAFA təşkilatının Milli İncəsənət Muzeyi ilə birgə "3 Alma" TEAS Nəşriyyat Evinin dəstəyilə hazırlanmış bu kitabın təqdimatı 1 iyun Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günündə keçirilib.

2010-cu ildən etibarən davamlı olaraq UAFA İÖR mərkəzlərinin xidmətlərindən bəhrələnen xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqları dəstəkləməklə "Bakcell" şirkəti bu uşaqların bərabər hüquq və imkanların təmin edilməsi, asudə vaxtlarının səmərəli təşkili və cəmiyyətə tam inteqrasiya olunmalarını təmin etməyə çalışır. Bu layihə uşaqların və onların valideynlərinin cəmiyyətdə daha fəal olmasına, yeni dostlar qazanmasına, müxtəlif insanlar ilə ünsiyyətdə olmasına kömək olur, bütün bunlar isə öz növbəsində cəmiyyətdə sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara və əlilliyə qarşı münasibəti dəyişir.

bildirib ki, Bakı-Qazax yolunun 79-cu km-də, Hacıqabul rayonu ərazisində baş vermiş yol qəzasında 18 nəfər yox, 1 nəfər xəsarət alıb: "Hadisə günorta saat 12.30 radələrində üzü Bakı istiqamətində baş verib. Eyni istiqamətdə hərəkətdə olan üç nəqliyyat vasitəsi toqquşub.

"Kamaz" arxadan "Mercedes", "Setra" markalı sərnəşin avtobusu isə "Kamaz"a çırpılıb. Nəticədə 60 nəfərin olduğu avtobusda yalnız 1 nəfər - sürücü xəsarət alıb. Digər 18 nəfər isə stress və şok vəziyyətində olduğu üçün tibbi yardım göstərilib".

"Bakcell" in dəstəyilə daha iki gənc kiçik biznes qurdu

Gəncədə işə başlayan gənclər "SOS Uşaq Kəndləri"nin himayəsində böyüyüblər

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi "Bakcell" şirkətinin "SOS Uşaq Kəndləri-Azərbaycan" Assosiasiyası İctimai Birliyi ilə həyata keçirdiyi layihə sayəsində daha iki gənc öz kiçik biznesini qurub.

"Bakcell" in dəstəyi sayəsində icra olunan "Gənclərin Karyera və İnkişaf Mərkəzi" layihəsində öz biznes planı ilə fərqlənmiş layihələrdən birinin - "Meyvə bazarı" dükanının açılışı Gəncə şəhərində baş tutub. Şirkət "SOS Uşaq Kəndləri"nin himayəsində böyümüş gənclərin biznes ideyalarını reallaşdırmaq üçün maliyyə vəsaiti ayırıb.

"Bu gənclər öz bacarıqları və əzmləri ilə böyük uğura imza atıblar. "Bakcell" şirkəti olaraq, bu uğurun bir parçası olmaqdan qürur duyuruq. İnanırıq ki, pilot layihəmizdə iştirak edən gənclərin göstərdiyi nəticə başqa gənclər üçün də gözəl nümunə olacaq", deyərək "Bakcell" şirkətinin İctimaiyyətlə Əlaqələr və Korporativ Kommunikasiyalar Departamentinin rəhbəri Süheylə Cəfərova bildirişdir.

Layihə çərçivəsində biznes planının hazırlanması üzrə təlim keçən, Beynəlxalq Əmək Təşkilatının master təlimçisi Azad Rəhimov "Bakcell" şirkətinin bu layihədə iştirakını yüksək dəyərləndirib: "Uzun illərdir ki, Azərbaycanca müxtəlif layihələr çərçivəsində gənclərin biznes ideyalarının reallaşmasına dəstək göstəririk. Mən çox sevinirəm ki, yerli təşkilatlar və bizneslər arasında ilk olaraq Bakcell şirkəti ölkədə gənclərin sahibkarlığına bu şəkildə dəstək göstərdi".

Yeni dükanın sahibləri Kamran Hüseynov və Mahal Quliyev Gəncə şəhərində bir müddət meyvə-tərəvəz ticarəti ilə məşğul olub və bu işi yaxşı mənimsəyiblər. Layihə ideyasının qiymətləndirilməsində əsas meyarlardan biri də onların bu sahədəki təcrübəsi olub.

"Öz biznesinə başla və təkmilləşdir" layihəsi bizim üçün çox faydalı oldu. Bizim bu sahədə təcrübəmiz var idi, lakin təlimlər vasitəsilə öz bilik və bacarıqlarımızı inkişaf etdirdik. Eyni zamanda, öz biznesimizi qurmaq üçün bizə maliyyə vəsaitinin ayrılmasını çox yüksək dəyərləndiririk. Çalışacağıq ki, bizə göstərilən etimadı doğruldaq", deyərək Kamran Hüseynov bildirişdir.

Qeyd edək ki, layihənin ötən il həyata keçirilən birinci mərhələsində "SOS Uşaq Kəndləri - Azərbaycan" Assosiasiyasının himayəsində olan 15 gənc "Öz biznesinə başla və təkmilləşdir" adlı təlimlərdə iştirak edib. Qiymətləndirmə nəticəsində ən yüksək nəticələr nümayiş etdirən 3 uşayta biznes layihəsi "Bakcell" şirkəti tərəfindən maliyyələşdirilib. Bu biznes layihələri Bakı şəhərində "Floristika gül dükanı" və "Çay evi", Gəncə şəhərində isə "Meyvə bazarı" layihələridir.

Xatırladaq ki, "Bakcell" şirkəti 2009-cu ildən etibarən "SOS Uşaq Kəndləri-Azərbaycan" Assosiasiyası İB ilə əməkdaşlıq çərçivəsində valideyn himayəsindən məhrum olmuş və azmənatlı ailələrdən olan uşaq və gənclərə öz dəstəyini göstərir.

Sevinclə kədərin paralel yaşandığı

Xəstəxana palatası

Musavat.com-un əməkdaşı 1 iyunda müalicə olunan uşaqları ziyarət etdi

1 iyun Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günüdür. Bu gündə uşaqlar aylanır, sevinir, müxtəlif tədbirlərə qatılırlar, qayğısız-özəl bir gün keçirirlər. Lakin bu günü gözəl keçirmək hər uşağa nəsihət olmur. Yaşadları kimi həyatda atılıb-düşə bilməyən xeyli xəstə uşaq var ki, bu günü xəstəxanada, dörd divar arasında keçirir.

Musavat.com-un əməkdaşları Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü Elmi-Tədqiqat Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutunun uşaq şöbəsində müalicə alan uşaqları ziyarət edib.

Uşaq şöbəsi 4-cü mərtəbədə yerləşir. Yuxarı qalxdıqca uşaqların səsi daha aydın eşidilir. Otaqlar yan-yanadır. Bir otaqda zəhri yanacaq kimi ağlayan uşaq səsi gəlsə, digərində başqa uşaq qəh-qəh çəkib, ürək-dən gülmür.

Xəstəxana dəhlizlərində kədərle sevinc paralel yaşanır. Bir yanda uşağın təzəcə leykoz diaqnozu qoyulmuş boynubükük analar varsa, digər tərəfdə övladı müalicəsini müvəffəqiyyətlə bitirmiş gülmürüz anaları görmək olur.

Elmi-Tədqiqat Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutunda ümumilikdə 300-dən çox uşaq qeydiyyatdadır. Hazırda İnstitutun Uşaq şöbəsində 15 xəstə müalicə alır. **Uşaq şöbəsinin müdiri Gülnarə Hacıyevanın** sözlərinə görə, şöbədə hər il 40-45 uşaq müalicəsini bitirir: "5 il ərzində xəstəliyin qayıdışı olmazsa, həmin uşaqlar tam sağalmış hesab olunur. 350-ə yaxın tam sağalmış uşaq var. Hər il şöbədə 70-80 uşaq müalicə alır. İldə 5-7 nəfər arası ölüm baş verir. Ölüm-lülərin içində stasionar xəstələri-miz də, ilkin xəstələr də var. Moskva-Berlin programının Uşaqlarda kəskin leykoz xəstəliyinin Protokolu üzrə müalicənin müddəti 2-2.5 il çəkir.

Şöbənin ən balaca xəstəsi 9 aylıq Elnurdur. Xaçmazdan gəlib. Anasının sözlərinə görə, dünən uşaq çiçək yeyəndən sonra halı pisləşib. Əvvəl rayon xəstəxanasına, oradan da Bakıya gətiriblər. Bakıda həkim ilkin müayinədə uşağın qanından şübhələnib və onları dərhal İnstituta yönləndirib. Burada müayinə olduqdan sonra belli olub ki, sən demə, uşaq çiçəkdən zəhərlənib və zəhərlənmə nəticəsində qanı parçalanıb. Həkimin sözlərinə görə, Elnuru vaxtında həkimə çatdırmasaydılar, onu itirə bilərdilər.

Elnurun palata yoldaşı Neftçaladan gəlib. Diaqnozları eyni olsa da, zəhərlənmə səbəbi başqadır. Anası deyir, 2-3 gün

əvvəl paxlalı plov yeyib. Dünən isə qonşusu uşağa yedizdirib. Kəmin hematoloq xəbərdarlıq edir ki, uşaqlara paxla vermək olmaz. Verilsə, mütəq uşağın qanı müayinədən keçməlidir ki, ona paxla vermək olar, ya olmaz?!

Əlləri iynədən dəlik-dəşik olmuş bu uşaqlar yayı ancaq açıq pəncərədən içəri dolan havadan hiss edə bilirlər. Müalicə müddətində leykoz xəstəliyindən əziyyət çəkən uşaqlara havaya çıxmaq, insanlarla kontaktda olmaq təhlükəlidir".

G.Hacıyeva deyir ki, bu uşaqları mikrobaldan qorumaq lazımdır: "Ona görə də şöbədə sanitariya vəziyyətdə ciddi nəzarət olunur. Valideynlər maska taxmalı, saçları toplamalıdır. Kənar adamların palataya girişi qadağandır. Gigiyenik qaydalara mütəq əməl olmalıdır. Uşaqlara ancaq soyula bilən meyvələrdən yeməyə icazə veririk. Banan, portağal, naringi, və s. Kimyəvi preparatlar qəbul edən uşaqların immunitetləri çox aşağıdır. Hətta meyvələr yuyulsa da, üstündə mikrob qala bilər. Sağlam uşağa bu mikrobalar təsir etməz, amma xəstə uşağa ciddi fəsadlar yarada bilər. Ona görə də bu uşaqlara ciddi nəzarət olmalı, ciddi rejimdə saxlanmalıdır. Təzə gələn vaxt valideynlər uşağa necə qulluq edəcəyini bilmirlər. Bir müddət qalansa sonra bizdən çox bilirlər (gülürlər). Biz savadlı valideynlərin tərəfdarıyıq. Valideyn xəstəlik haqda məlumatlı olanda uşağa baş verən dəyişiklikləri dərhal görə bilər, əlamətlərə görə uşağın yaxşı, ya pis olduğunu hiss edə bilər. Uşaqların sağlamlığı 50 faiz müalicədən, 50 faiz isə valideynlərdən asılıdır".

Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində leykemiya xəstəliyi 90 faiz sağalır. Bizdə isə nəticə 70-80 faiz arasında dəyişir. Bunu həkim belə izah edir: "Çünki bizdə xəstə uşaqları həkimə çox gec gətirirlər. Bizə gələndə xəstəlik ağırlaşmış, yayılmış formada olur. Ona görə də bizə müalicə etmək çətin olur. Çox vaxt valideynlər uşaqlarının xəstəliyini qəbul etmək istəmirlər. Elmi-Tədqiqat Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutunda bütün avadanlıqlar, laboratoriya müasir, son modeldir. Yəni valideynlər bizim diaqnoza inanmırlar. Çoxu uşağı İrana, Türkiyəyə aparır. Orada da səhiyyə çox bahadır. Bizdə bütün xərclər dövlət tərəfindən ödənilir. Bir müddət sonra pul çatdırma bilmirlər, yenə bizə gətirirlər. Bu da vaxt itkisidir. Bir uşaq var, 3 ay əvvəl bizə gətirmişdilər. Ona ley-

koz diaqnozu qoyduq, inanmadılar, apardılar İrana. Dolları devalvasiyasından sonra İranda da müalicə bahalaşmış. Qan xəstəlikləri uzun sürən müalicə tələb edir. İrana gedib, uşağa eyni diaqnoz qoyulub, qayıdıb Azərbaycana. Valideynləri uşağı təzədən bizə gətirməyə utanıb, 2 ay müalicəsiz evdə saxlayıb. Bizə gələndə uşaq ağır vəziyyətdə idi. Birinci dəfə gələndə o qədər də ağır deyildi. 3 ay xəstəlik xeyli inkişaf etmişdi. Onkoloji xəstəliklər çox tez inkişaf edir. Özünü tez bürüzə verir, birdən-birə də orqanizmə yayılır. Soruşduq, niyə apardınız? Deyir, inanmadım. Bizim problemimiz budur. Öz həkimlərimizə inanmırıq".

Tofiqin 6 yaş var. Kəskin leykoz diaqnozu qoyulub. Müalicəsinin 1-ci mərhələsinin bitməsinə 1 həftə qalıb. Bir həftədən sonra Tofiq evə buraxılacaq, bir müddət evdə istirahət edəndən sonra təkrar xəstəxanaya qayıdacaq və müalicənin ikinci mərhələsinə başlanacaq. Tofiq haqda anası danışır: "Martda Tofiqin qulağının arxasında limfa vəzisi böyümüşdü. Getdikcə daha da böyüyürdü. Əvvəl həkim dedi, boğaz iltihabıdır. Boğazına görə xeyli müalicə aldıq. Gördük keçib getmir, əksinə uşağın vəziyyəti daha da pisləşir. Antibiotik vurdurduq, yenə keçmədi. Son günə qədər də aktiv idi. Halsızlığı olmayıb. Qaçırdı, oynayırdı. Xəstəxanaya gələndə günə qədər bağçaya gedib. Uşaqlıqdan yeməyi yaxşı yeyərdi. Son ayda birdən-birə 4 kq çəki itirdi. Yataqda xoruldamağa başladı. Son günlər özüm də yatmadım, səhərə qədər uşağı izlədim görürəm, nədən narahatdı? Gecə tərləməyə başladı. Əlavə müayinələrdən keçdik, qanından şübhələndilər".

Tofiqi palatanın ən sakit uşağı adlandırmaq olar. Orda olduğumuz müddətdə sakitcə yatağında oturdu. 5 yaşlı Fatimənin xəstəliyi yüngüldür. Bir neçə günə müalicəsi bitəcək. **Palatanın son beşiyi Tahiridir.** Həm də

ən gülmürüz uşağı. Həmişə gülmür. Nənəsi ilə birgə qalır.

Nənəsi danışır ki, Novruz bayramına qədər Tahir sap-sağlam olub: "Bayramın səhəri oyandıq ki, bərk öskürür. Qripə qarşı müalicəyə başladım. 5 gün sonra sol ayağı axsamağa başladı. Leykoz nədi, heç bilmirik. Apardıq travmatoloqa... Rentgen elədiklər, heç nə çıxmadı. Beyləqanda qanından analiz verdik, heç nə çıxmadı. Pediatri baxanda dedi, qaraciyərindən böyümə var, göndərdi bizi buraya... Aprelin 9-də gəldik buraya... Qanını yoxlayan kimi xəstəliyi bilindi. Kəskin leykoz-linfoblast çıxdı".

Həkim deyir, Tahirin müalicəsinə vaxtında başlandığı üçün sağalmağa doğru gedir. Bu arada, Tahir acıb. Elə-hey, "mama, sup", - deyərək nənəsindən yemək tələb edir.

Şöbə müdiri deyir, uşaqlar xəstəxanaya təzə gələndə vaxtlar vəziyyətləri çox pis olur. 22 günə qədər uşaqlar ağır kimya alır deyə halsız olurlar. Sonrakı müalicələr yüngül keçir. Müalicə sırasında güclü dərmanlar qəbul edirlər deyə tez özlərinə gəlirlər. Gələndə arıq olurlar, müalicə müddətində kökəliirlər. Bəzən bu da valideynləri aldadır. Uşağın yaxşılaşdığını görüb, müalicəni yarımtıq qoyurlar. İkinci dəfə uşaq xəstəxanaya daxil olanda vəziyyəti birinci dəfəkindən də ağır olur.

Tahirin yenə səsi gəlir: "Mama, sup! Sup çətir! Sup istiyəm!"

Tahir acıb, **Aytac isə 2 gün əvvəl ağır kimya alıb deyə narahatdır.** Anasının qucağından düşmür. Uşaqlara qaynayıb-qarıxmır. Eləcə də anasının boynundan yapışmış mızıldanır...

Uşaqları daha çox narahat etməmək üçün onlarla sağollaşınq. Arzu edirik ki, tezliklə sağalsınlar və növbəti Uşaqlar Günü xəstəxanada deyil, yaşıdları kimi parkda, çöldə-bayırda qeyd etsinlər...

□ **Ləman MUSTAFAQIZI,**
Musavat.com,
Fotolar Elçin Əkbərindir

MÜSAVAT

Son səhifə

N 119 (7008) 2 iyun 2018

Turist qız dağda 100 metr hündürlükdən yığıldı, sağ qaldı

Yeni Zelandiyanın Taupo şəhərindəki dağa çıxan Böyük Britaniyadan olan turist 100 metr hündürlükdən yığılsa da, sağ qalıb. Bu barədə "The New Zealand Herald" nəşri xəbər verib. 30 yaşlı britaniyalı qız Avstriyadan olan rəfiqəsi ilə dağa gedib. Günün doğuşu zamanı o, buzda sürüşüb və hündürlükdən yerə yığılıb. Yığıldığı zaman o, daşa və buza da dəyib, amma bu zərbələrə baxmayaraq, sağ qalıb.

Onun səfər yoldaşı britaniyalının hara yığıldığını görməyib. Öncə rəfiqəsinin öldüyündən narahat olub. Amma sonra hay salaraq, bir-birini tapıblar. Yığılandan on dəqiqə sonra avstriyalı qız baş vermiş hadisə ilə bağlı fəvqəladə xidmətə məlumat verib. Zərərçəkmişin köməyinə vertolyot gəlib. Vertolyot həkimləri yığılan qadına yaxın ərazidə düşürdü. Daha sonra vertolyot xeyriyyəçi-xilasediciləri dağa, avstriyalı qızın yanına aparıb. Xilasedicilər onu da xilas ediblər.

2014-cü ildə xilasedicilər Himalay dağında amerikalı alpinist Con Ollu tapıb xilas ediblər. Buna səbəb onun facebook üzərindən yardım istəməsi olub. Yaralı kişi o vəziyyətdə, dağda 19 saat qalıb.

Bir qəpiksiz dünya səyahətinə çıxıb

20 yaşındakı Chelsi Snou adlı vizajist qız internetdə səyahətlə bağlı, amma eyni zamanda tanışlıq xarakterli sayta üzv olub. Burada tanış olduğu 30 kişi sayəsində, bir qəpik belə xərcləmədən Kosta Rika, Fransa, Yeni Zelandiya, Norveç və ABŞ-in dörd bir yanında, ölkə-ölkə gəzərək səyahət edib. Üstəgəl, lüks otellərdə qalaraq. Çelsi Sno bunu dünyanın ən möhtəşəm hobbisi adlandırır. Deyib ki, təkə dünyanı gəzmir, eyni zamanda gözəl adamlarla da tanış olur. Əslən amerikalı olan Snou bir müddətdir ki, Londonda yaşa-

yır. Gəzintiləri ilə bağlı ilginç bir açıqlaması da var. Deyir ki, hər nə qədər internet vasitəsilə tanış olduğu bir adamla səyahət dostluğu etsə də, hətta bütün xərcləri həmin adam tərəfindən qar-

şılansa da, heç kim ona romantik bir münasibətə başlamaqla bağlı təzyiq göstərmir. Gənc qadın həyatını bölüşmək istədiyi birini tapana qədər bu formada səyahətə davam edəcək.

Əməliyyatdan sonra intihar etdi

Böyük Britaniya sakini üzərində keçirilən cərrahiyyə əməliyyatından sonra intihar edib. Buna cərrahın icazəsiz olaraq, onun yumurtalıqlarını kəşib götürməsi səbəb olub. Bu barədə "The Week" jurnalı xəbər verib. Lüsinda Metuen Kempbel adlı qadın

2016-cı ilin sentyabrında bağırsağındakı problemlə bağlı əməliyyata girib. Cərrah Entoni Dikson bağırsağ müalicəsi üzrə ixtisaslaşmış kadr olaraq, onun cinsiyyət orqanında implant yerləşdirməklə problemi həll etməyə nail olacaq. Amma əməliyyat

zamanı həkim xəstənin razılığını olmadan onun yumurtalıqlarını götürüb. "Həkim dedi ki, bununla mənə yaxşılıq etdiyini düşünüb. O, güman edib ki, 58 yaşlı bir qadına yumurtalıqlar lazım olmaya bilər. Əksinə, yumurtalıqların mənə daha çox mane olma ehtimalını önə sürdü".

Amma zaman keçdikcə ağrılar azalmaq yerinə artıb. Belə ki, 29 mayda qadın intihar etməyə qərar verib. Onun cansız bədənini daha öncə onun evində yaşayan kirayənin tapıb. Çünki qadın həmin hadisəyə qədər ona zəng edib və deyib ki, ağrıdan qurtulmaq üçün başqa yol görmür. Ekspertlər də intihar faktını təsdiqləyiblər və bildiriblər ki, uğuruz əməliyyat onun ağrılarını artırıb və psixoloji sağlamlığına təsir edib.

İngiltərənin milli sağlamlıq xidməti hazırda Diksonun işini araşdırır. Ona müvəqqəti olaraq bağırsağ əməliyyatları aparmaq qadağan olunub.

QOÇ - Astroloji göstəricilər iyunun bu ilk günündə nahardan sonra uzaq səfərə çıxmağınızı məsləhət görür. Digər sahələrdə bir qədər passivlik hökm sürdüyükdən gün ərzində neytral qalmalısınız.

BUĞA - Ulduzların düzümü səhhətinizlə bağlı bəzi problemlərlə rastlaşa biləcəyinizdən xəbər verir. Bu səbəbdən də orqanizminizə zidd olan ağır işlərdən yayınmalısınız.

ƏKİZLƏR - Bütün enerjinizi fəaliyyət prinsipinə istiqamətləndirin. Çünki gələcək perspektivləriniz ayın bu ilk günündən birbaşa asılı olacaq. Hər bir sövdələşmədə ötkəm olun.

XƏRÇƏNG - Təzə əlaqələr yaratmaq üçün ideal ərəfədir. Çox güman ki, bir neçə yeniliyin şahidi olacaqsınız. Sevindirici təkliflər də labüddür. Axşam qonaqlığa getmək sizə rahatlıq gətirəcək.

ŞİR - Bütün astroloji göstəricilər bu təqvimdə maraqlı səfərlərə çıxacağınıza işarə edir. Ürəyinizcə olan maraqlı adamlarla görüşləriniz də labüdləşəcək. Qətiyyəyə ac qalmayın.

QIZ - Bu gün sizin üçün həddindən ziyadə uğurlu keçəcək. Yalnız saat 13-15 arası mübahisələr mümkündür. Maraqlı şəxslərlə rastlaşmağınız, eləcə də yeni təkliflər sizi sevindirəcək.

TƏRƏZİ - Demək olar ki, günün bütün saatlarında ümumi ovqatınız xoş olacaq. Ünsiyyətdə olduqlarınız sizi anlayacaq. Əgər büdcəniz imkan versə, uzaq səfərə çıxmağa dəyər.

ƏQRƏB - İkitərəfli əlaqələr zəminində çox uğurlu gedişlər edə bilərsiniz. Bu ay üçün nəzərdə tutduğunuz iş planlarını məhz indi təyin etməlisiniz. Aldığınız təkliflər yalnız xeyrinizə ola bilər.

OXATAN - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə üzərinizə böyük öhdəliklər düşür. Nəticənin uğurlu olacağını nəzərə alıb əzmkarlığınızı daha da artırın. Nahardan sonra büdcənizdə artım mümkündür.

OĞLAQ - Saat 13-ə qədər ev şəraitində olmağınız vacibdir. Riskli iş görmək, uzaq yola çıxmaq yolverilməzdir. Əks təqdirdə əsəbi məqamlar yaşayacaqsınız. Axşamsa qonaqlıq gözlənilir.

SUTÖKƏN - Göy qübbəsi yalnız ev-əşiklə məşğul olmağınızı tövsiyə edir. Digər işləri isə təxirə salmağınız məsləhətdir. Yaşca sizdən kiçik olanlara qaygınızı artırın. "Hirsli başda ağıl olmaz".

BALILAR - O qədər də uğurlu gün deyil. Bir tərəfdən ətrafınızda lazımı adamların olmaması, digər tərəfdənsə əsəbi situasiyalar ovqatınızı korlaya bilər. Özünü təmkinli aparmağa çalışın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Arıqlamaq üçün qanun çıxarılır

Almaniya həddən artıq çəki, pis qidalanma ucubətindən hər keçən gün artan xəstəliklərə qarşı mübarizəni genişləndirir. Qida Nazirliyi ölkədə istehsal edilən hazır qidalarla bağlı yeni qaydalar hazırlayıb. Bu qaydalara əsasən, hazır qidaların tərkibində dad, saxlanma müddəti və ya keyfiyyətinə heç bir təsir göstərməmək şərtlə duzu, yağ və şəkər tozu azaldılmalıdır. Bu qidaların miqdarı ilə bağlı məhdudiyət qanunla tənzimlənəcək. Almaniyanın qida naziri Kristian Şmidt hazır qidalardakı duz, şəkər və yağ miqdarının azaldılması üçün bir qanun hazırladıqlarını və 2018-ci ilin ortasına qədər qanunun hazırlanıb, qüvvəyə minəcəyini açıqlayıb. Bu isə Almaniya gündən-günə artan şişmanlıq probleminin qarşısını hansısa bir formada almaq cəhdindən xəbər verir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.